

Polisfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden år 2002. De behandlade yrkandena tar i huvudsak upp olika frågor om polisen, bl.a. om polisens förmåga att hantera allvarliga ordningsstörningar i samband med demonstrationer samt dess kommunikationssystem, införande av ett maskeringsförbud i samband med demonstrationer, kostnader för att bevaka evenemang, polisens organisation, arbetsförhållanden och utrustning, internationellt polissamarbete samt lagstiftningen kring vissa ordningsfrågor.

I fråga om poliser som dömts för brott men där skäl för avskedande inte funnits föreligger utskottet ett tillkännagivande till regeringen att dessa poliser fortsättningsvis inte skall arbeta med dessa brottstyper.

Rörande övriga motionsyrkanden hänvisar utskottet i betänkandet framför allt till pågående utrednings- och beredningsarbete samt till gällande regelverk. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen avslår de motionerna.

I ärendet finns 19 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Utskottets överväganden	8
Inledning.....	8
Polisen och demonstrationer, m.m.....	8
Polisens arbetsmetoder och arbetsuppgifter, m.m.	11
Arbetsmetoder	11
Renodling av polisens arbetsuppgifter, m.m.....	12
Arbetsmiljön	13
Videokamera i polisbilar.....	15
Poliser som dömts för brott, m.m.	15
Poliser som dömts för brott.....	15
Polisstyrelserna.....	17
Organiserad brottslighet och prioritering av rasistiska och nazistiska brott.....	19
Internationellt polissamarbete, m.m.....	19
Prioritera rasistiska och nazistiska brott	22
Polisens evenemangskostnader.....	23
Vapenlagstiftningen.....	25
Övriga frågor	27
Ordningsstörningar	27
Uppgifter i DNA-registret.....	28
Beslag av substanser som används som narkotika	29
Polisens kameraanvändning.....	29
Polisens avskrivningar av brott.....	30
Eftersökning av försvunna personer	30
Upplysningar om pedofiler	31
Ordningsvakter	32
Kostnader i samband med identitetsbyte	33
Reservationer.....	34
1. Polisens utbildning, utrustning och taktik m.m. (punkt 1).....	34
2. Nytt kommunikationssystem (punkt 2).....	34
3. Översyn av polislagen (1984:387) (punkt 3)	35
4. Maskeringsförbud vid demonstrationer (punkt 4)	36
5. Maskeringsförbud vid demonstrationer (punkt 4)	36
6. Kostnader vid regeringsbeslutade arrangemang (punkt 5).....	37
7. Polisens arbetsmetoder (punkt 6).....	38
8. Renodling av polisens arbetsuppgifter (punkt 7).....	38
9. Polisens arbetsmiljö (punkt 9)	39
10. Videokamera i samtliga polisbilar (punkt 10)	39
11. Poliser som dömts för brott (punkt 11).....	40

12. Polisstyrelserna (punkt 12).....	40
13. Effektivare internationellt polissamarbete (punkt 13)	41
14. Effektivare internationellt polissamarbete (punkt 13)	42
15. Rasistiska och nazistiska brott (punkt 14)	42
16. Rasistiska och nazistiska brott (punkt 14)	43
17. Polisens evenemangskostnader (punkt 15).....	44
18. Beslag av substanser som används som narkotika (punkt 19).....	44
19. Kostnader vid identitetsbyte (punkt 25)	45
Särskilda yttranden.....	46
1. Polisens utbildning, utrustning och taktik m.m. (punkt 1).....	46
2. Polisens tillgänglighet (punkt 8).....	46
3. Avskrivningar av anmälda brott (punkt 21)	46
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag	48
Motioner från den allmänna motionstiden år 2002.....	48

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Polisens utbildning, utrustning och taktik m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju211 i denna del, 2002/03:Ju214 yrkandena 2 och 3, 2002/03:Ju269, 2002/03:Ju357 yrkandena 11 och 12 samt 2002/03:Fö259 yrkande 4.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Nytt kommunikationssystem

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju258 yrkande 16, 2002/03:Ju329 yrkande 9 och 2002/03:Ju357 yrkande 15.

Reservation 2 (m, fp, kd, c)

3. Översyn av polislagen (1984:387)

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju211 i denna del, 2002/03:Ju212, 2002/03:Ju245, 2002/03:Ju270 och 2002/03:Ju325.

Reservation 3 (v)

4. Maskeringsförbud vid demonstrationer

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju205, 2002/03:Ju214 yrkande 4, 2002/03:Ju219 och 2002/03:Ju237.

Reservation 4 (m, c)

Reservation 5 (fp)

5. Kostnader vid regeringsbeslutade arrangemang

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju217, 2002/03:Ju261 yrkande 2 och 2002/03:Ju357 yrkande 18.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

6. Polisens arbetsmetoder

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju364 yrkande 7 och 2002/03:Ju380.

Reservation 7 (fp, kd)

7. Renodling av polisens arbetsuppgifter

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju215 yrkande 1, 2002/03:Ju258 yrkande 13 och 2002/03:Ju364 yrkande 6.

Reservation 8 (fp, c)

8. Polisens tillgänglighet

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju258 yrkande 1.

9. Polisens arbetsmiljö

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju357 yrkandena 7–9.

Reservation 9 (m, fp, kd, c)

10. Videokamera i samtliga polisbilar

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju357 yrkande 14.

Reservation 10 (kd)

11. Poliserna som dömts för brott

Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad utskottet anfört om arbetsuppgifter för poliserna som dömts för brott. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju283 yrkande 3 och 2002/03:Ju329 yrkande 8 samt avslår motion 2002/03:Ju283 yrkande 4.

Reservation 11 (s)

12. Polisstyrelserna

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju258 yrkande 10 och 2002/03:Ju357 yrkande 10.

Reservation 12 (kd, c)

13. Effektivare internationellt polissamarbete

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju218, 2002/03:Ju236 yrkande 12, 2002/03:Ju249 yrkande 28 och 2002/03:Ju341 yrkandena 1–3.

Reservation 13 (m, kd, c)

Reservation 14 (fp)

14. Rasistiska och nazistiska brott

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju366 yrkande 4 och 2002/03:Ub494 yrkande 4.

Reservation 15 (fp)

Reservation 16 (kd)

15. Polisens evenemangskostnader

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju364 yrkande 8, 2002/03:Ju367 och 2002/03:Kr266 yrkande 15.

Reservation 17 (fp)

16. Vapenlagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju206, 2002/03:Ju239, 2002/03:Ju241, 2002/03:Ju242 och 2002/03:Ju291.

17. Ordningsstörningar

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju299, 2002/03:Ju300 och 2002/03:Ju375.

18. Uppgifter i polisens DNA-register

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju207.

19. Beslag av substanser som används som narkotika

Riksdagen avslår motion 2002/03:So299 yrkande 3.

Reservation 18 (m, fp, c)

20. Polisens kameraanvändning

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju220.

21. Avskrivningar av anmälda brott

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju357 yrkande 16.

22. Eftersökning av försvunna personer

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju379.

23. Upplysningar om pedofiler

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju389.

24. Ordningsvakter

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju357 yrkandena 1 och 2.

25. Kostnader vid identitetsbyte

Riksdagen avslår motion 2002/03:Ju363 yrkande 22.

Reservation 19 (m, fp, kd, c)

Stockholm den 13 och 20 mars 2003

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Susanne Eberstein (s), Alice Åström (v), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s)¹, Helena Zakariasén (s), Ragnwi Marcelind (kd), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Yilmaz Kerimo (s), Torkild Strandberg (fp)², Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Joe Frans (s), Leif Björnlod (mp), Kerstin Andersson (s)², Hillevi Engström (m) och Karin Granbom (fp)¹.

¹ Endast punkt 11.

² Dock ej punkt 11.

Utskottets överväganden

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden som huvudsakligen rör polisen och som väckts under den allmänna motionstiden år 2002.

Polisen och demonstrationer, m.m.

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande demonstrationer och andra evenemang, bl.a. frågor rörande polisens ledning, utbildning och utrustning. Vidare behandlas frågor om förbud mot att maskera sig i samband med demonstrationer och om ansvaret för polismyndigheternas kostnader för att upprätthålla ordning vid regeringsbeslutade evenemang. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete. Jämför reservationerna 1–6.

Ett stort antal motioner har väckts som rör polisens agerande i samband med demonstrationer.

I motionerna Ju211 (kd), Ju214 (m), Ju269 (v), Ju357 (kd) och Fö259 (m) begärs insatser avseende polisens utbildning, utrustning, taktik och befogenheter i samband med demonstrationer.

I motionerna Ju258 (c), Ju329 (m) och Ju357 (kd) begärs att polisen snarast skall erhålla ett nytt kommunikationssystem.

I motionerna Ju211 (kd) och Ju212 (m) begärs att bestämmelserna i 13 och 16 §§ polislagen (1984:387) skall ändras så att polisen ges möjlighet att under vissa förutsättningar hålla kvar en person längre tid än vad som medges i dag. För närvarande är tiden begränsad till sex timmar. Även i motionerna Ju270 (v) och Ju325 (s) efterfrågas en översyn av polislagens bestämmelser om omhändertagande, dock i syfte att dels se till att möjligheterna till omhändertagande inte utnyttjas för olagliga gripanden eller omhändertaganden, dels om hur information hanteras som baseras på sådana ingripanden. Slutligen begärs i motion Ju245 (c) att en översyn görs av nuvarande avvägningar mellan polisens befogenheter och utövandet av den grundlagsskyddade mötesfriheten.

I motionerna Ju217 (m), Ju261 (m) och Ju357 (kd) begärs att regeringen garanterar att berörda polismyndigheter inte drabbas ekonomiskt av stora arrangemang som beslutats av regeringen.

I motionerna Ju205 (m), Ju214 (m), Ju219 (c) och Ju237 (fp) begärs en möjlighet för polisen att förbjuda demonstranter att maskera sig i samband med demonstrationer.

Regeringen beslutade den 20 juni 2001 att tillkalla en kommitté, som antog namnet Göteborgskommittén, för att se över polisens möjligheter att förebygga och bekämpa allvarliga ordningsstörningar (dir. 2001:60). I uppdraget ingick att göra en kartläggning och analys av händelserna i samband med Europeiska rådets möte i Göteborg den 14–16 juni 2001. Kommittén skulle, med utgångspunkt i analysen och i erfarenheter av liknande evenemang, överväga och föreslå åtgärder som med bibehållen respekt för demonstrationsfriheten kan leda till att allvarliga ordningsstörningar kan förebyggas och bekämpas. Kommittén skulle bl.a. kartlägga och analysera polisväsendets planering och organisation för säkerhetsfrågorna inför Göteborgsmötet, undersöka hur underrättelseinformationen använts i arbetet, undersöka tillgången till polisresurser och utrustning samt se över hur polispersonalen utbildats och förberetts för uppgiften. Den skulle också utreda förutsättningarna för identifiering av deltagare i ordningsstörande folksamlingar och andra åtgärder för att säkra bevisning, bl.a. möjligheterna att införa ett förbud mot att uppträda maskerad vid demonstrationer. Andra frågor som kommittén hade att ta ställning till var om de bestämmelser som styr polisens användning av hjälpmedel och annan utrustning, t.ex. vapen av olika slag, vid allvarliga ordningsstörningar är ändamålsenligt utformade. Slutligen skulle kommittén överväga om de regler i polislagen som syftar till att upprätthålla ordningen och förebygga brott, t.ex. bestämmelserna om avvisning, avlägsnande och tillfälligt omhändertagande, är ändamålsenligt utformade. Arbetet skulle i detta sammanhang bedrivas med utgångspunkt i att behovs- och proportionalitetsprinciperna också fortsättningsvis skall utgöra grundprinciperna vid polisgripanden.

Göteborgskommittén överlämnade sitt betänkande Göteborg 2001 (SOU 2002:122) till regeringen i januari 2003. Kommittén förespråkar en mängd förändringar för att polisen i framtiden skall vara bättre rustad att hantera bl.a. allvarliga ordningsstörningar. Här betonas Rikspolisstyrelsens samordnande roll, att medel måste ställas till dess förfogande i samband med bl.a. stora internationella evenemang och att samverkan mellan den öppna polisen och Säkerhetspolisen måste bli bättre. Vidare anfördes att det är nödvändigt att en enhetlig modell utarbetas när det gäller ingripanden mot folksamlingar och att detta är en förutsättning för att Sverige i framtiden skall kunna åta sig att arrangera liknande möten som det i Göteborg. Denna nationella modell bör inkludera våldsförebyggande strategier i samband med stora möten och demonstrationer samt prioritera ingripanden mot enskilda personer för att så långt som möjligt undvika massgripanden och massomhändertaganden. Deltagande poliser måste ha enhetlig utbildning med en bestämd taktik och ett gemensamt språk. Poliser behöver djupa kunskaper i samhällsfrågor, kommunikation och konflikthantering i våldsförebyggande syfte. Vidare krävs att de som skall leda polisinsatser under svåra förhållanden får ordentlig utbildning och träning. Kommittén finner det anmärkningsvärt att det saknas en nationell samsyn när det gäller piketstyrkor och Nationella insatsstyrkan, och den förespråkar viss gemensam utbildning, samträning och enhetlig utrustning. Polis-

ledningen måste med kraft motverka kränkande språk och attityder bland poliser. Vad gäller polisens utrustning anser Göteborgskommittén att avsaknaden av ”ett vapen mellan batong och pistol” är ett problem och att det utvecklingsarbete som Rikspolisstyrelsen har inlett på området därför bör fortsätta. Kommittén anför vidare att erfarenheterna visar att fasta vattenkanoner vid möteslokaler och andra avspärrade områden kan vara ett betydelsefullt hjälpmedel för att förhindra demonstranter och andra att tränga igenom polisens avspärringar, t.ex. runt en möteslokal. Kommittén finner vidare starka skäl tala för att polisen snarast bör få tillgång till ett antal skyddade fordon.

Göteborgskommittén framhåller att fungerande radiokommunikation utgör en förutsättning för ledning av polisverksamheten och säkerheten för personalen. Polisens radiokommunikationssystem drabbades under Göteborgsmötet av kraftiga störningar och var vid en insats i princip helt utslaget. Kommittén anser att det är nödvändigt att svensk polis snarast får ett nytt modernt radiosystem, gärna i samverkan med andra aktörer.

Frågan om ett gemensamt radiokommunikationssystem för polisen och övriga aktörer inom den s.k. public safety-sektorn har behandlats ett flertal gånger av utskottet (se bet. 2001/02:JuU13 s. 24 f. med vidare hänvisningar). – Regeringen beslutade i juni 2002 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag dels att presentera ett underlag till regeringsbeslut om att genomföra en upphandling och teckna avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät för skydd och säkerhet, dels att efter beslut av regeringen genomföra en sådan upphandling. Det efterfrågade underlaget för att genomföra en upphandling och teckna avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät överlämnades till regeringen i januari 2003, se betänkandet Trygga medborgare – säker kommunikation (SOU 2003:10). I betänkandet föreslås att regeringen ger utredningen i uppdrag att genomföra upphandlingen och att utgångspunkterna för det fortsatta arbetet bör vara bl.a. att staten bör äga det gemensamma systemet och inneha aktuella frekvenstillstånd. Systemet skall vara rikstäckande, inledningsvis undantas dock fjällvärlden. Utbyggnaden bör ske under åren 2004–2009. Kostnaderna beräknas till ca 2,3 miljarder kronor för byggandet av infrastrukturen, och de årliga kostnaderna för driften uppskattas till drygt 500 miljoner kronor. Utbyggnaden förslås ske i två faser, där arbetet inleds med bl.a. storstadsregionerna, där polisen inom kort förlorar sina radiotillstånd.

Göteborgskommittén föreslår vidare att det införs ett maskeringsförbud på allmän plats i eller i anslutning till en folksamling. Förbudet skall inte omfatta bl.a. den som täcker ansiktet för att skydda sig mot väderleken eller som gör det av religiösa skäl. Det skall vidare enligt förslaget vara möjligt för en anordnare av en allmän sammankomst att begära tillstånd för deltagarna att bära maskering.

Slutligen påpekar Göteborgskommittén att det kan finnas ett grundläggande strukturellt problem inom den svenska polisen. Många av de som kommittén talat med har bekräftat detta och pekat på bl.a. bristande samsyn, dåligt chefs- och ledarskap samt bristfällig utbildning. Kommittén, som påpe-

kar att denna fråga legat utanför ramen för dess uppdrag, finner det angeläget att denna fråga blir föremål för ytterligare överväganden.

Vad gäller den sistnämnda frågan aviserade justitieministern i en riksdagsdebatt om bl.a. Göteborgskommitténs betänkande att en utredning kommer att tillsättas med uppdrag att se om det finns något sådant strukturellt samband (snabbprot. 2002/03:52, anf. 2). Vidare kan tilläggas, enligt vad utskottet inhämtat, att rikspolischefen och länspolismästaren i Västra Götaland fått i uppdrag att redovisa de förändringar som kommer att genomföras inom respektive ansvarsområde med anledning av kommitténs betänkande.

Utskottet har tidigare betonat att frågor som rör bl.a. polisens utbildning är viktiga (se bet. 2002/03:JuU1 s. 42 f.). Utskottet vill här särskilt betona vikten av, för att ytterligare förstärka allmänhetens förtroende för polisen, att samtliga poliser med viss regelbundenhet deltar i utbildningar som rör etikfrågor. Vidare har utskottet tidigare understrukit att det är angeläget att polisen ges erforderligt stöd i arbetet med att utveckla ett nytt radiokommunikationssystem och ges möjlighet att finansiera ett sådant (bet. 2001/02:JuU13 s. 24 f. och yttr. 2001/02:JuU2y s. 5 f.). Mot bakgrund härav och då det pågående utrednings- och beredningsarbetet i de av motionärerna berörda frågorna inte bör föregripas, finner utskottet för närvarande inte skäl till något uttalande. Motionerna Ju205, Ju211, Ju212, Ju214, Ju217, Ju219, Ju237, Ju245, Ju258, Ju261, Ju269, Ju270, Ju325, Ju329, Ju357 och Fö259 bör därför avslås i här behandlade delar.

Polisens arbetsmetoder och arbetsuppgifter, m.m.

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande polisens arbetsmetoder och arbetsuppgifter samt dess tillgänglighet. Vidare behandlas motioner om polisens arbetsmiljö samt tillgången till videokamera i polisbilar. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning huvudsakligen till pågående utrednings- och beredningsarbete. Jämför reservationerna 7–10.

Arbetsmetoder

I motionerna Ju364 (fp) och Ju380 (kd) anförs att polisen bör förändra sina arbetsmetoder och övergå till s.k. nolltolerans.

Inom New York-polisen används en arbetsmetod, den s.k. nolltoleransen, som på senare år uppmärksammats i Sverige. Nolltolerans innebär i korthet att polisen med kraft bekämpar alla brott, hur bagatellartade de än är, liksom allt som kan betraktas som ordningsproblem. Grundtanken är att det finns ett samband mellan oordning och brottslighet samt att mindre brott föder grövre brott.

Utskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden liknande de nu aktuella. I samband med att utskottet behandlade regeringens budgetproposition för år

1998 anförde utskottet att det närmast är självklart att erfarenheterna från New York inte går att direkt överföra till Sverige. Där fanns emellertid en del intressanta tankegångar som säkerligen skulle komma att påverka polisarbetet också här. Utskottet ansåg dock att frågan knappast lämpade sig för generella uttalanden i den ena eller andra riktningen (bet. 1997/98:JuU1 s. 31). När utskottet senast behandlade denna fråga under våren 2002 vidhöll utskottet sin tidigare uttalade inställning, nämligen att frågan inte lämpar sig för generella uttalanden (bet. 2001/02:JuU13 s. 15).

Utskottet ser inte heller nu skäl att frånga sin tidigare inställning i frågan. Motionerna Ju364 och Ju380 i här behandlade delar avstyrks.

Renodling av polisens arbetsuppgifter, m.m.

I motionerna Ju215 och Ju258 (båda c) samt Ju364 (fp) anfördes att polisens verksamhet bör renodlas genom att vissa administrativa och andra icke polisiära arbetsuppgifter flyttas över till andra myndigheter. I motion Ju258 begärs vidare att polisen skall vara tillgänglig dygnet runt.

I februari år 2000 beslutade riksdagen på förslag av utskottet ett tillkännagivande om att regeringen borde utreda frågan om vilka arbetsuppgifter polisen bör ha (bet. 1999/2000:JuU6 s. 5 f., rskr. 128).

Regeringen beslutade den 21 december 2000 (dir. 2000:105) att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av polisens arbetsuppgifter. Utredningen, som tagit namnet Polisverksamhetsutredningen, fick i uppdrag att utreda och lämna förslag till förändringar som innebär att polisens verksamhet renodlas så att polisen i ökad utsträckning kan koncentrera sig på sin centrala funktion att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Genom tilläggsdirektiv, som beslutades av regeringen den 21 februari 2002, fick utredaren i uppgift att även överväga om huvudansvaret för förvaring av personer som omhändertagits med stöd av lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer, m.m. (LOB) skulle överföras från polisen till annan huvudman (dir. 2002:23).

Polisverksamhetsutredningen har avgett tre betänkanden, nämligen Mot ökad koncentration – förändring av polisens verksamhet (SOU 2001:87), Polisverksamhet i förändring (SOU 2002:70) och Polisverksamhet i förändring – del 2 (SOU 2002:117), och därmed slutfört sitt arbete. Av betänkanterna framgår att polisen i dag utför en mängd uppgifter som i mycket liten, om ens någon, utsträckning utgör ett led i polisens funktion att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten. Huvudsyftet med att renodla polisens verksamhet är enligt utredningen att en del av den befintliga personalen skall frigöras för att förstärka polisens kärnverksamhet. Utredningen vill också betona att en renodling bidrar till att skapa en tydlig polisidentitet. Ett klart och tydligt uppdrag hjälper både polis och allmänhet att klargöra vilka förväntningar som skall finnas och vilka som kan vara möjliga att infria. Enligt utredningen bör utgångspunkterna för vilka uppgifter som skall åligga polisen vara följande. Polisen skall endast belastas med uppgifter när ett ordnings- och säkerhetstänkande är av dominerande betydelse när uppgiften utförs.

Vidare skall sådana uppgifter där det kan antas att det krävs våld eller tvångsmedel för att utföra uppgiften åligga polisen. Polisen bör dessutom endast ha att utföra uppgifter som ligger inom ramen för polisens nuvarande utbildning och kompetens.

Enligt utredningen kan renodling ske på flera olika sätt; dels genom att uppgifter som inte har polisiär relevans förs över till annan huvudman, s.k. extern renodling, dels genom att arbetsuppgifter som inte fordrar poliskompetens förs över från den polisutbildade till den civilanställda personalen, s.k. intern renodling. Bland de uppgifter som skulle kunna övertas av andra myndigheter nämner utredningen bl.a. stämningmannaverksamheten som skulle kunna föras till kronofogdemyndigheterna, stängsling av gruvhål som skulle kunna föras till Bergsstaten, ansvaret för omhändertagande av djur som skulle kunna föras över till länsstyrelserna och ett flertal tillståndsärenden, ärenden om felparkeringsavgift samt huvudansvaret för förvaring av personer som omhändertagits med stöd av LOB som skulle kunna föras över till kommunerna. Bland de verksamhetsområden inom vilka civilanställda skulle kunna användas i större utsträckning nämner utredningen viss brottsutredning och arbete som operatörer i polisens kommunikationscentraler. Vissa arbetsuppgifter bör vidare enligt utredningen helt kunna upphöra, t.ex. verksamheten med förlustanmälningar. Betänkandena bereds för närvarande.

Utskottet konstaterar att arbete – på riksdagens begäran – för en renodling av polisens arbetsuppgifter pågår inom Regeringskansliet. Detta arbete bör inte föregripas. En renodling av polisens arbetsuppgifter bör, enligt utskottets mening, kunna medföra att polisens tillgänglighet för medborgarna ytterligare förbättras. Utskottet föreslår att motionerna Ju215, Ju258 och Ju364 i här behandlade delar avslås.

Arbetsmiljön

I motion Ju357 (kd) begärs olika åtgärder för att förbättra arbetsmiljön inom polisen. Vidare föreslås att Rikspolisstyrelsen skall ges i uppdrag att utarbeta en strategi över arbetsfördelningen så att poliser över 55 år inte skall behöva arbeta skift.

År 2001 var medelåldern för polispersonalen 45,6 år. Den varierar dock kraftigt mellan olika delar av landet. Sjukfrånvaron och begränsningarna i tjänstbarheten av hälsoskäl ökade under samma år för fjärde året i rad. För män var sjukfrånvaron totalt 4,75 %, medan den för kvinnor var totalt 7,71 % (Polisens årsredovisning 2001).

Rikspolisstyrelsen har tidigare, i samband med beredningen av budgeten för år 2002, som en orsak till den höga sjukfrånvaron framhållit den tidigare minskningen av antalet anställda i kombination med den ogynnsamma åldersstrukturen. Ett långsiktigt mål bör enligt Rikspolisstyrelsen vara att ingen som är 55 år eller äldre skall tvingas att regelbundet arbeta natt (prop. 2001/02:1, utg.omr. 4 avsnitt 4.6.1).

En rad åtgärder har också vidtagits för att förbättra arbetsmiljön och arbetssituationen för de anställda inom poliväsendet. En särskild person har

anställts av Rikspolisstyrelsen för att samordna arbetsmiljöfrågorna, och projekt som rör det psykosociala omhändertagandet inom polisen har inletts. Arbete pågår också med att skapa en gemensam arbetsmiljöutbildning för polisen samt med att fördjupa informationsutbytet inom arbetsmiljöområdet (Polisens årsredovisning 2001).

Rikspolisstyrelsen har, i regleringsbrevet för budgetåret 2003 avseende polisorganisationen, fått i uppdrag att redovisa en sammanhållen nationell beskrivning och analys av statistik och åtgärder på det personalpolitiska området. Av redovisningen skall bl.a. framgå personalsammansättningen fördelad på poliser, civilanställda, ålder och kön, övertidsuttag, sjukfrånvaro och vilka åtgärder som vidtagits för att minska sjukfrånvaron, vilka åtgärder som vidtagits för att uppmuntra de anställda att utveckla sin kompetens så att de kan utgöra en bas för framtida chefsrekrytering samt åtgärder vidtagna för att åstadkomma ökad jämställdhet mellan kvinnor och män samt antalet pensioneringar för ordinarie pensionsålder och antalet delpensioneringar.

Utskottet behandlade liknande yrkanden som de nu aktuella under våren 2000 respektive våren 2001 (bet. 1999/2000:JuU6 s. 19 f. och 2000/01:JuU11 s. 10 f.). Utskottet framhöll därvid bl.a. följande. Utskottet har självfallet inte någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av en god arbetsmiljö. Arbetet som polis innebär emellertid, anförde utskottet, att risken att utsättas för våld, hot och kränkande uttalanden är större än för andra yrkesgrupper. Det är därför av stor vikt att frågor om arbetsmiljön inom polisen ständigt uppmärksammas. Som påpekades i de då aktuella motionerna hade under senare år ett flertal förändringar bidragit till en mer besvärlig situation. Här tänkte utskottet på de i och för sig nödvändiga neddragningarna av den civilanställda personalen. Det svåra ekonomiska läget i flera kommuner hade också inneburit att det samlade sociala skydds nätet blivit sämre, vilket kunde öka pressen på polispersonalen. Mot denna bakgrund – fortsatte utskottet – fanns det en risk att polisen inte till fullo klarar sin uppgift, något som i sin tur riskerar att urholka förtroendet för polisens verksamhet. Enligt utskottet var det därför glädjande att åtgärder som långsiktigt kan bidra till en bättre arbetsmiljö hade vidtagits. – Utskottet vidhöll sina tidigare yttranden när liknande yrkanden senast behandlades under våren 2002 (bet. 2001/02:JuU13 s. 19 f.).

Utskottet vidhåller sina tidigare uttalanden i frågan. Som utskottet framhållit är det glädjande att åtgärder hela tiden vidtas för att förbättra arbetsmiljön inom polisen. Med hänsyn härtill och då Rikspolisstyrelsen fått i uppdrag att till regeringen inkomma med en sammanhållen nationell beskrivning och analys av vilka åtgärder som vidtagits på det personalpolitiska området finner utskottet inte skäl för riksdagen att göra något särskilt uttalande i frågan. Motion Ju357 i här behandlade delar avstyrks.

Videokamera i polisbilar

I motion Ju357 (kd) begärs att det skall finnas en videokamera i samtliga polisbilar för att t.ex. dokumentera ett första förhör vid ett anmält misshandelsfall.

Utskottet har inhämtat att Rikspolisstyrelsen, bl.a. inom ramen för arbetet mot familjevåld, rekommenderat polismyndigheterna att överväga att använda videokameror för dokumentation i samband med att polis anländer till en brottsplats.

Utskottet delar i och för sig motionärernas uppfattning att det för t.ex. beslut om åtal och vid en följande domstolsprövning kan vara bra med videoupptagningar i ett inledande skede av en förundersökning. Enligt utskottet är dock specifika frågor om polisens utrusning frågeställningar som det i första hand åligger polisen att bedöma. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av den rekommendation Rikspolisstyrelsen utfärdat är någon åtgärd från riksdagen inte nödvändig. Utskottet föreslår att motion Ju357 i här behandlad del avslås.

Poliser som dömts för brott, m.m.

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande arbetsuppgifter för poliser som dömts för brott samt det demokratiska inflytande i polisstyrelserna och deras möjlighet att fullgöra sina uppgifter. Utskottet föreslår i fråga om poliser som dömts för brott men där skäl för avskedande inte funnits föreligga ett tillkännagivande till regeringen att dessa poliser fortsättningsvis inte skall arbeta med dessa brottstyper. Jämför reservationerna 11 och 12.

Poliser som dömts för brott

I motion Ju283 (v) begärs att direktiven till Personalansvarsnämnden vid Rikspolisstyrelsen skall ses över och att nämnden skall granska samtliga poliser som dömts för brott. I motion Ju329 (m) anförs att poliser som dömts för kvinnomisshandel inte bör få utreda misstankar om sådana brott.

Personalansvarsnämnden vid Rikspolisstyrelsen prövar frågor om bl.a. skiljande från anställningen på grund av personliga förhållanden, disciplinansvar och åtalsanmälan rörande poliser (26 § förordningen [1989:773] med instruktion för Rikspolisstyrelsen och 19 § verksförordningen [1995:1322]).

En följd av regelverket är att ärenden i personalansvarsnämnden om avskedande eller uppsägning samt frågor om disciplinansvar bedöms enligt den arbetsrättsliga lagstiftningen och i enlighet med Arbetsdomstolens praxis.

Det åligger den myndighet som den enskilde polismannen lyder under att till personalansvarsnämnden anmäla en fråga som skall prövas av denna (6 kap. 14 § polisförordningen [1998:1558]). Ett ärende kan även anhängiggöras hos personalansvarsnämnden genom att en domstol i ett brottmål, som gäller en anställd inom polisväsendet, begär yttrande av personalansvars-

nämnden om det får några arbetsrättsliga konsekvenser för den tilltalade om denne döms i enlighet med åtalet (29 kap. 5 § första stycket 5 brottsbalken).

En arbetstagare får avskedas om han grovt åsidosatt sina åligganden gentemot arbetsgivaren (18 § lagen [1982:80] om anställningsskydd). En uppsägning måste vara sakligt grundad (7 §). Saklig grund för uppsägning föreligger inte om det är skäligt att kräva att arbetsgivaren bereder arbetstagarer annat arbete inom myndigheten.

Disciplinpåföljd får meddelas en arbetstagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i anställningen. Är felet med hänsyn till samtliga omständigheter ringa, får någon disciplinpåföljd inte meddelas (14 § lagen [1994:260] om offentlig anställning). Om en gärning har prövats i straffrättslig ordning, får ett disciplinärt förfarande inledas eller fortsättas bara om gärningen av någon annan anledning än bristande bevisning inte ansetts vara straffbar.

Av personalansvarsnämndens verksamhetsrapport för år 2002 framgår bl.a. att nämnden avgett yttrande till domstol avseende åtal för brott utom tjänsten i sex fall. I fyra av dessa innefattade åtalet misshandel av en kvinna, varav två riktade sig mot en hustru respektive en sambo. Av personalansvarsnämndens yttranden till domstolarna framgår sammanfattningsvis att om de tilltalade fälls till ansvar enligt åtalet för misshandel som inte bedöms som ringa, kommer poliserna att skiljas från sina respektive anställningar.

Personalansvarsnämnden avgjorde 18 ärenden om ifrågasatt avskedande eller uppsägning under år 2002. I 4 av dessa beslutade personalansvarsnämnden om avskedande. Av övriga ärenden skrevs 11 av, antingen på grund av att aktuella åtal hade ogillats eller därför att grund för ett skiljande från anställningen inte bedömdes föreligga. Resterande 3 ärenden skrevs av med anledning av att den berörde arbetstagarer själv hade sagt upp sig.

Den 14 december 2000 beslutade regeringen att ge en kommitté med parlamentarisk sammansättning i uppdrag att granska den ordinära tillsynen av polisen och åklagarväsendet, Kommittén om tillsynen över polis- och åklagarväsendena, i syfte att säkerställa att medborgarnas krav på en demokratisk insyn och kontroll skall kunna tillgodoses på bästa sätt (dir. 2000:101). Kommittén skall också överväga om regleringen, organisationen och handlägningsrutinerna för brottsanmälningar och klagomål mot anställda inom polisen och åklagarväsendet uppfyller de höga krav som måste ställas på en sådan verksamhet. Uppdraget skall redovisas senast den 1 maj 2003, sedan regeringen den 19 juni 2002 beslutat att förlänga utredningstiden (dir. 2002:82).

Den 14 december 2000 beslutade regeringen också att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att göra en sammanhållen och övergripande granskning av förfarandet vid brottsutredningen i samband med Osmo Vallos dödsfall (dir. 2000:95). Osmo Vallo-utredningen överlämnade sitt betänkande Osmo Vallo – utredning om en utredning (SOU 2002:37) till regeringen i april 2002. I betänkandet föreslås bl.a. att det skall bli obligatoriskt med utredningar av

dödsfall och allvarliga skador i samband med polisingripanden samt att en sådan utredning redan från början skall ledas av en åklagare.

Utskottet konstaterar att det inte ankommer på utskottet att ta ställning till den arbetsrättsliga lagstiftningen som personalansvarsnämnden tillämpar. Samtidigt noterar utskottet att det inom personalansvarsnämnden finns en fast praxis som i princip innebär att en polisman som begår t.ex. misshandelsbrott av normalgraden kommer att avskedas. Från polisverksamhetssynpunkt finns inga invändningar häremot. Tvärtom måste det anses vara en självklar utgångspunkt att allmänheten kan lita på att poliser inte begår brott.

Situationen är emellertid inte alltid sådan att ett brott leder till att anställningen upphör. I dessa fall ställs frågan om allmänhetens förtroende för polisen på sin spets. Enligt utskottets mening är det därför nödvändigt att riktlinjer utarbetas för en polisman fortsatta tjänstgöring inom polisen i de fall han eller hon dömts för brott men där skäl för avskedande inte funnits föreligga. En betydelsefull faktor till vilken hänsyn därvid bör tas är att en polisman som dömts för t.ex. misshandel, om än ringa, inte sätts att utreda liknande brott. Det ankommer på regeringen att ta de initiativ som krävs för att få till stånd ifrågavarande riktlinjer. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Polisstyrelserna

I motionerna Ju258 (c) och Ju357 (kd) begärs en utvärdering av hur polisstyrelserna fungerar i den nya polisorganisationen. I motion Ju258 pekas på frågan hur det demokratiska inflytandet fungerar i praktiken, och i motion Ju357 ställer man sig tveksam till polisstyrelsernas reella möjligheter att genomföra polismyndighetens verksamhetsplan.

Grundläggande bestämmelser om polisens organisation finns i polislagen (1984:387). Varje län utgör ett polisdistrikt. Inom varje län finns en polismyndighet som ansvarar för polisverksamheten där (4 §). För ledningen av polismyndigheten finns sedan år 1999 en polisstyrelse. Den består av myndighetens chef och det antal övriga ledamöter som regeringen bestämmer. Regeringen utser de ledamöter som utöver polischefen skall ingå i styrelsen (5 §). I storstadsområdena liksom i Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands, Västerbottens och Norrbottens län är antalet ledamöter 13. I Gotlands polisstyrelse finns 7 ledamöter. I övriga styrelser är antalet ledamöter 11.

Utskottets arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering genomförde under år 2000 en studie av hur arbetet i polisstyrelserna går till. Uppföljningsgruppen gjorde sammanfattningsvis den bedömningen att det var för tidigt att uttala sig om hur arbetet i styrelserna fungerade. Därtill krävdes ett bredare underlag även om de inhämtade protokollen från polisstyrelserna snarast talade för att arbetet bedrevs som det var tänkt. I sammanhanget noterade gruppen att Rikspolisstyrelsen satsat på att utbilda de nyvalda ledamöterna på s.k. polisriksdagar.

I den utredning som ligger till grund för polisens styrsystem (Styrningen av polisen, SOU 1998:74 s. 79 f.) sägs bl.a. att kravet på inflytande och insyn

från lekmän gör sig gällande särskilt starkt med hänsyn till den betydelse som polisen har för medborgarna. Här tänkte utredningen bl.a. på polisens befogenheter att utöva tvång. Utredningen ansåg att polisstyrelsen bör ha uppgifter av övergripande natur. Polismyndighetens arbetsordning borde beslutas av polisstyrelsen. Vidare anfördes att polisstyrelsen borde åläggas den allmänna skyldigheten att se till att statsmakternas prioriteringar och riktlinjer får genomslag i polisarbetet, att verksamheten bedrivs effektivt och med iakttagande av rättssäkerhetens krav samt att förvaltningen inom distriktet fungerar väl. Vidare anförde utredningen att polisstyrelsen årligen bör utfärda bestämmelser i fråga om planering och uppföljning. I det sammanhanget noterade utredningen att beslut i flertalet av de frågor som polisstyrelsen bör avgöra fattas genom beslut om verksamhetsplan, budget och budgetföreskrifter.

Polisstyrelsernas uppgifter har sedermera reglerats i polisförordningen (1998:1558). I 3 kap. 1 § föreskrivs att polisstyrelsen särskilt skall se till att polisarbetet bedrivs i överensstämmelse med de prioriteringar och riktlinjer som riksdagen och regeringen lagt fast för polisverksamheten. I 3 kap. 2 § anges att polisstyrelsen bl.a. avgör viktiga frågor om planeringen och inriktningen av verksamheten samt ekonomi.

Utskottet behandlade yrkanden om polisstyrelserna våren 2001 och uttalade då bl.a. att utskottet hade förståelse för att de av Rikspolisstyrelsen fördelade medlen till polismyndigheterna kunde upplevas som otillräckliga och att svårigheter i olika avseenden kunde uppstå när det gäller att göra prioriteringar. Dessa svårigheter kunde emellertid, enligt utskottet, inte tas till intäkt för att verksamheten i polisstyrelserna inte skulle fungera som det var tänkt. Tvärtom visade den genomgång som utskottets uppföljningsgrupp gjort att det i styrelserna förekom den typ av ärenden som regleringen på området tar upp. Det anförda utslöt dock inte att det på sikt kunde finnas skäl att utvärdera verksamheten (bet. 2000/01:JuU11 s. 15 f.).

Senast utskottet behandlade frågor om polisens organisation var i samband med behandlingen av budgeten för innevarande år. Yrkandena avstyrktes med hänvisning till ett pågående arbete inom Rikspolisstyrelsen som syftade till att förbättra resursutnyttjandet inom den befintliga organisationen (bet. 2002/03:JuU1 s. 37 f.).

Utskottet har inhämtat att det arbetet alltjämt fortgår, med regelbundna avstämningar mellan Rikspolisstyrelsen och Justitiedepartementet. När det arbetet är färdigt kan det, om behov anses föreligga, bli aktuellt att titta på frågan om en eventuell organisationsförändring.

Utskottet har vidare inhämtat att den ovan nämnda Kommittén om tillsynen över polis- och åklagarväsendena i sitt kommande betänkande kommer att beröra polisstyrelsernas roll vad gäller tillsynen av polisen (dir. 2000:101).

Utskottet vill inte föregripa det arbete som för närvarande pågår kring polisens organisation. Det är alltså ännu inte dags att ta ställning till om en utvärdering av polisstyrelserna bör göras. Motionerna Ju258 och Ju357 avstyrks i här behandlade delar.

Organiserad brottslighet och prioritering av rasistiska och nazistiska brott

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande polisens samarbete med polis i andra länder samt med andra myndigheter. Det rör frågor om att förstärka arbetet mot organiserad brottslighet och terrorism samt om att förbättra samverkan mellan polisen och tullen. Vidare behandlas yrkanden angående polisens förebyggande arbete mot och prioritering av rasistiska och nazistiska brott. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning till bl.a. pågående arbete inom EU och hos polismyndigheterna. Jämför reservationerna 13–16.

Internationellt polissamarbete, m.m.

I motionerna Ju236 (m), Ju249 (c) och Ju341 (kd) begärs insatser mot den organiserade brottsligheten. Motion Ju236 rör åtgärder för att Sverige skall vara väl förberett och åtnjuta internationellt förtroende i denna fråga. I motion Ju249 pekas på att den organiserade brottsligheten kräver gränsöverskridande lösningar. I motion Ju341 förespråkas ett utvecklat samarbete mellan polismyndigheterna i EU:s medlemsländer. Bland annat begärs åtgärder för en effektivare gränskontroll. Den frågan tas också upp i motion Ju218 (m).

Inom EU sker straffrättsligt samarbete och polissamarbete inom ramen för den tredje pelaren. Till sin karaktär är samarbetet där mellanstatligt. Någon normgivningskompetens har inte överlåtits från medlemsstaterna till unionen. Samarbetet omfattas alltså inte av EG-rätten och dess principer. Skälet till denna ordning är att samarbetet berör rättsstatliga kärnområden, inom vilka det ansetts viktigt att medlemsstaterna har ett självbestämmande.

Amsterdamfördraget innebär att strukturen för EU-samarbetet förändrades. Här är avdelning VI i Unionsfördraget av intresse. Enligt artikel 29 skall unionens mål vara att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå inom ett område med frihet, säkerhet och rättvisa genom att bland medlemsstaterna utforma gemensamma insatser på områdena polissamarbete och straffrättsligt samarbete samt genom att förebygga och bekämpa rasism och främlingsfientlighet.

Detta mål skall uppnås genom förebyggande och bekämpande av brottslighet, vare sig denna är organiserad eller ej, särskilt terrorism, människohandel och brott mot barn, olaglig narkotikahandel och olaglig vapenhandel, korruption och bedrägeri. Åtgärderna skall vidtas genom närmare samarbete mellan polismyndigheter, tullmyndigheter och andra behöriga myndigheter i medlemsstaterna, både direkt och genom Europol och genom sådant samarbete mellan rättsliga myndigheter och andra behöriga myndigheter i medlemsstaterna, allt i enlighet med närmare bestämmelser i andra artiklar i fördraget. Vidare skall tillnärmning av straffrättsliga regler i medlemsstaterna kunna ske när det är nödvändigt.

Inom EU bedrivs ett omfattande arbete mot organiserad brottslighet. En särskild handlingsplan mot den organiserade brottsligheten antogs av ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor i april 1997 och godkändes av Europeiska rådet vid dess möte i Amsterdam i juni samma år. Handlingsplanen innehåller politiska riktlinjer och särskilda rekommendationer till rådet att vidta en rad åtgärder som spänner över ett vitt fält.

Vid sitt möte i Wien i december 1998 gav Europeiska rådet i uppdrag åt ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor att förstärka åtgärderna mot den organiserade brottsligheten med beaktande av de utökade möjligheter i detta hänseende som Amsterdamfördraget ger. Uppdraget återfinns i en handlingsplan för genomförande av Amsterdamfördraget, den s.k. Wienhandlingsplanen.

I enlighet med en rekommendation i 1997 års handlingsplan har rådet inrättat en sektorsövergripande arbetsgrupp mot den organiserade brottsligheten. En av gruppens huvuduppgifter är att genomföra de riktlinjer och rekommendationer som finns i handlingsplanen. Arbetsgruppen har utarbetat en ny sammanhållen strategi för det fortsatta arbetet med att förebygga och bekämpa den organiserade brottsligheten. Strategin antogs av ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor den 27 mars 2000.

I detta sammanhang bör även nämnas slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999. Stats- och regeringscheferna enades där om ett antal politiska riktlinjer och prioriteringar. Inledningsvis kan framhållas att kommissionen fått i uppdrag att presentera en resultattavla – en s.k. scoreboard – för att underlätta genomförandet av bestämmelserna om rättsliga och inrikes frågor i Amsterdamfördraget, Wienhandlingsplanen och slutsatserna från mötet i Tammerfors. Syftet med resultattavlan, som numera har upprättats, är att underlätta genomförandet av överenskomna bestämmelser genom att fastställa vilken av rådet, kommissionen eller medlemsstaterna som skall agera och tidpunkten för när åtgärderna skall vara genomförda. Vidare är avsikten att förbättra insynen i det rättsliga och inrikes samarbetet.

Såvitt nu är i fråga är vidare ett antal punkter bland Tammerforsslutsatserna av intresse. I punkt 5 anges bl.a. att brottslingar inte får ges några möjligheter att utnyttja skillnader mellan medlemsstaternas rättssystem och att bättre överensstämmelse och ökad konvergens måste uppnås mellan medlemsstaternas rättssystem. I punkt 6 anförs att människor har rätt att förvänta sig att unionen tar itu med det hot mot deras frihet och lagliga rättigheter som den grova brottsligheten utgör. Gemensamma insatser mot detta hot är nödvändiga för att förebygga och bekämpa brottslighet och kriminella organisationer i hela unionen. En gemensam mobilisering av polisiära och rättsliga resurser är nödvändig för att garantera att det inte finns några gömställen för brottslingar eller vinning av brott inom unionen.

Ministerrådet har i enlighet med Tammerforsslutsatserna enats om ett rambeslut om gemensamma brottsutredningsgrupper som kommer att göra det

möjligt för åklagare och poliser från olika medlemsstater att samordna brottsutredningar i fråga om brott som har internationella kopplingar.

Vidare har ministerrådet utvidgat Europols behörighet till att omfatta penningtvätt i allmänhet, dvs. oberoende av vilken typ av brott som penningtvätten härrör från, samt alla de brott som återfinns i den lista som bifogats Europolkonventionen.

I budgetpropositionen för år 2003 anförde regeringen (prop. 2002/03:1, Volym 3, s. 59) bl.a. att Sverige kommer att arbeta för att den operativa relevansen inom Europolsamarbetet ökar. Till ökad operativ relevans bidrar också den utvidgade behörigheten att agera avseende fler brottstyper, möjligheterna till samarbete med ytterligare tredje länder och utomstående organ samt utbyte av fler sambandsmän.

I regleringsbrevet för budgetåret 2003 avseende polisorganisationen anges att det av årsredovisningen skall framgå bl.a. vilka åtgärder som har vidtagits hos Rikspolisstyrelsen och i den lokala polisverksamheten för att sprida kunskap om hur Europol kan användas i det brottsförebyggande arbetet.

Sverige tillämpar sedan den 25 mars 2001 Schengenregelverket fullt ut. Även de för gränskontroll samverkande myndigheterna har tillgång till Schengens informationssystem (SIS). Nationella sambandskontoret/Sirenekontoret vid Rikspolisstyrelsen bedriver verksamhet dygnet runt vad gäller hantering av både nationella och internationella ärenden samt inläggning av svenska registreringar i SIS.

Sverige deltar också aktivt i Aktionsgruppen mot organiserad brottslighet i Östersjöområdet, inom vilken de nordiska länderna, Tyskland, de baltiska staterna, Polen och Ryssland bedriver ett brottsbekämpande samarbete. Inom ramen för aktionsgruppens arbete genomförs ett konkret och praktiskt samarbete mellan ländernas polis-, åklagar-, tull- och skattemyndigheter samt kust- och gränsbevakningsmyndigheter. Enligt regeringen är detta samarbete numera en naturlig del av det dagliga arbetet för de brottsbekämpande myndigheterna inom Östersjöområdet. Vid aktionsgruppens möte i mars 2002 i Tallinn enades man om att kartlägga även möjliga kopplingar mellan terrorism och organiserad brottslighet i Östersjöområdet (prop. 2002/03:1, Volym 3, s. 58 f.).

I budgetpropositionen anför regeringen vidare att arbetet kring gränskontrollfrågor har intagit en alltmer framträdande roll på EU:s dagordning under det senaste året. Händelserna den 11 september 2001 i USA gav ny fart åt ansträngningarna att effektivisera den gemensamma kampen mot terrorism, olaglig invandring och annan gränsöverskridande brottslighet. Vid ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor den 13 juni 2002 antogs en strategi för förvaltning av EU-medlemsstaternas gränser, vars betydelse underströks i slutsatserna från Europeiska rådet i Sevilla den 21–22 juni 2002. Strategin innehåller en rad åtgärder som skall genomföras det närmaste året för att fördjupa samarbetet i gränskontrollfrågorna, och Sverige deltar som ett resultat härav i flera projekt, studier och gemensamma insatser. På nationell nivå

samarbetar Rikspolisstyrelsen med både Justitie- och Utrikesdepartementen i dessa frågor (prop. 2002/03:1, Volym 3, s. 58).

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av polisiärt samarbete och annan myndighetssamverkan såväl inom Sverige som internationellt för att kampen mot den organiserade brottsligheten skall kunna bedrivas framgångsrikt. Med hänsyn till redan genomförda åtgärder och till det pågående arbetet inom EU finner utskottet inte skäl föreligga för något uttalande från riksdagen i dessa frågor. Motionerna Ju218, Ju236, Ju249 och Ju341 avstyrks i här behandlade delar.

Prioritera rasistiska och nazistiska brott

I motionerna Ju366 (kd) och Ub494 (mp) begärs att åtgärder skall vidtas för att motverka uppbyggnaden av rasistiska och nazistiska organisationer samt att polisen skall prioritera brott med sådana förtecken.

Antalet anmälda brott avseende hets mot folkgrupp under år 2001 minskade till 744, jämfört med 865 under år 2000. Antalet anmälda fall av olaga diskriminering minskade till 217, vilket är det lägsta antalet sedan år 1997. Några polismyndigheter, bl.a. polisen i Värmland och Västra Götaland, har redovisat framgångsrika insatser mot extrema grupperingar med rasistiska värderingar. Inom området rasistiska och främlingsfientliga brott har ett regionalt samarbete utvecklats. Inom ramen för ett sådant samarbete kan myndigheterna t.ex. ha en gemensam strategi och polistaktik för aktioner mot sammankomster med nazistbesläktade organisationer, och de kan bistå varandra med resursförstärkning. Särskilt utsedda kontaktpersoner finns vid samtliga polismyndigheter. Kontaktpersonerna har till uppgift att bl.a. sprida information och arbeta med att förbättra intern och extern samverkan. Många polismyndigheter, däribland de tre största, har gjort egna kartläggningar och utarbetat brottsförebyggande strategier och handlingsplaner. Arbetet mot denna typ av brottslighet kommer att drivas vidare, främst genom fler konferenser, fortsatt utveckling av lokala strategier och handlingsplaner samt ytterligare utbildningsinsatser. Säkerhetspolisens kartläggning av brott med koppling till rikets inre säkerhet har fortsatt under år 2001. I sina rapporter till regeringen presenterar Säkerhetspolisen statistik över främlingsfientliga, rasistiska och homofobiska brott samt övriga brott med koppling till den högerextrema vit- maktmiljön.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för år 2003 att bekämpningen av brott med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska eller homofobiska inslag samt olaga diskriminering har fortsatt hög prioritet för polisväsendet. Vidare poängterade regeringen att det är viktigt att Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna förstärker och höjer kunskapen på detta angelägna område (prop. 2002/03:1 Volym 3 s. 55). Utskottet delade regeringens bedömning i dessa delar (bet. 2002/03:JuU1 s. 34 f.).

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning i frågan, dvs. att bekämpandet av rasistiska och nazistiska brott skall ha fortsatt hög prioritet inom polisväsendet. I bekämpandet av dessa brott ingår som ett moment arbetet med olika

brottsförebyggande åtgärder. Motionerna Ju366 och Ub494 får därmed anses tillgodosedda. Något uttalande från riksdagens sida behövs sålunda inte för närvarande.

Polisens evenemangskostnader

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande polisens kostnader för att upprätthålla ordningen vid vissa evenemang. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning till att det för närvarande inte finns tillräckliga skäl för en förändring av gällande rätt. Jämför reservation 17.

Enligt 2 kap. 16 § ordningslagen (1993:1617) skall den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning svara för att det råder god ordning vid sammankomsten eller tillställningen. Polismyndigheten får meddela de villkor som behövs för att upprätthålla ordning och säkerhet. Villkoren får innefatta skyldighet för anordnaren att anlita personal, exempelvis ordningsvakter.

Vidare gäller enligt 2 kap. 26 § samma lag att den som i *vinstsyfte* anordnar en offentlig tillställning som huvudregel skall ersätta polismyndighetens kostnader för att hålla ordning vid tillställningen. Ersättningsskyldigheten gäller dock inte sådana ideella föreningar som är skattebefriade enligt inkomstkattelagen (1999:1229).

I motionerna Ju364 och Kr266 (båda fp) hävdas att undantaget i fråga om ideella föreningar bör tas bort. I motion Ju367 (s) begärs en översyn av ansvarsfördelning vid större publika arrangemang.

Under riksdagsbehandlingen av regeringens förslag till den nuvarande ordningslagen (bet. 1993/94:JuU1 s. 13 f.) anförde kulturutskottet i ett yttrande att det fanns skäl som med tyngd talade för att ersättningsskyldigheten skulle utvidgas så att även ideella föreningar skall kunna åläggas ersättningsskyldighet när det finns särskilda skäl till det. Kulturutskottet förutsatte också att utvecklingen av praxis vid tillämpningen av ersättningsbestämmelserna skulle följas, liksom förekomsten av ordningsproblem i samband med större arrangemang, något som syftade till att frågan om ytterligare utsträckning av kostnadsansvaret skulle kunna aktualiseras i framtiden utan att någon särskild utredning skulle behöva göras.

Även konstitutionsutskottet yttrade sig i ärendet och utgick från att ersättningsfrågan skulle följas i Regeringskansliet och att behövliga initiativ skulle tas om orimliga konsekvenser för mötesfriheten skulle uppstå.

Justitieukskottet delade de synpunkter som konstitutionsutskottet och kulturutskottet fört fram, och utskottet utgick således från att man i Regeringskansliet skulle följa tillämpningen av ersättningsfrågorna ur båda de aspekter som lyfts fram i yttrandena. På det sättet skulle samtidigt det underlag som kunde krävas för en eventuell framtida utvidgning av ersättningsskyldigheten skaffas fram.

Rikspolisstyrelsen tog under år 2000 fram riktlinjer för hur myndigheterna skall hantera frågan om ersättning för ordningshållning. Arbetet redovisades i en promemoria som sändes ut till polismyndigheterna i december 2000. Promemorian syftade bl.a. till att åstadkomma en samstämmig syn dels på förutsättningarna för att begära ersättning för ordningshållningen i samband med idrottsevenemang, dels på ansvarsfördelningen mellan arrangören och polisen.

I promemorian anges vissa kriterier för när en ideell förening anses skattebefriad och därmed inte kan åläggas att betala för polisbevakning. Vidare redogörs för under vilka förutsättningar ersättning kan tas ut. Såvitt gäller möjligheten att kräva att den som anordnar en tillställning i vinstsyfte åläggs ett kostnadsansvar anförs att någon allmängiltig tolkning av begreppet "vinstsyfte" inte kan göras. I stället redovisas överväganden som kan tjäna som ledning för de handläggande polismyndigheterna. Också frågan om vad som skall anses vara ordningshållning "vid tillställningen" analyseras, och promemorian rekommenderar att anordnarens ansvar begränsas till själva arenan och dess omedelbara närhet. Till promemorian har även fogats en utredning om de rättsliga förutsättningarna för att ta betalt för polisbevakningen vid idrottsevenemang.

Under år 1999 debiterades 20 950 kr för ordningshållningen. Motsvarande siffra för år 2000 var 284 883 kr. Totalt tog man under dessa år betalt i åtta fall. Vad sedan gäller åren 2001 och 2002 debiterades 611 000 kr respektive 355 000 kr vid totalt 26 tillfällen.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat motionsyrkanden som tagit sikte på polisens kostnader för bevakning av olika evenemang. Utskottet konstaterade i början av år 2001 att reglerna på området innebär att idrottsklubbar i princip inte behöver betala för ordningshållningen. Detta kan, anförde utskottet, naturligtvis ur vissa aspekter förefalla otillfredsställande. Å andra sidan kan det tänkas att frågan framöver kommer i ett annat läge om underhållningsidrotten bolagiseras. Utskottet var i varje fall inte då berett att ta något initiativ till en lagändring utan föreslog att den då aktuella motionen skulle avslås (bet. 2000/01:JuU11 s. 5 f.). När liknande yrkanden senast behandlades under våren 2002 vidhöll utskottet sina tidigare uttalanden (bet. 2001/02:JuU13 s. 11 f.).

Utskottet ser inte nu skäl att frångå sin tidigare inställning i frågan. Motionerna Ju364, Ju367 och Kr266 avstyrks i här behandlade delar.

Vapenlagstiftningen

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande licenskrav för vissa vapen och ljuddämpare samt registrering av vapen som förs in och ut ur Sverige. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning till att gällande regelverk får anses ändamålsenligt och till att pågående beredningsarbete inom Justitiedepartementet inte bör föregripas.

I motion Ju206 (m) begärs att licenskravet skall slopas för vapen utan egentligt bruksvärde som innehas i samlarsyfte. Härvid pekas på de problem som dagens regler förorsakar för vissa museer med t.ex. gamla bruksvapen. I motionerna Ju242 (m) och Ju291 (c) begärs att ljuddämpare som reducerar knallen från klass 1-vapen till 125 decibel skall undantas från tillståndsplikten. Motionärerna pekar på de hörselskador jägare kan erhålla vid jakt. I motion Ju239 (m) begärs att det skall vara möjligt att i vissa fall erhålla tillstånd för salongsgevär avsett för jakt. Slutligen begärs i motion Ju241 (s) att samtliga vapen som förs in och ut ur Sverige skall registreras.

Av 2 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) framgår att tillstånd krävs för att bl.a. inneha och föra in skjutvapen eller ammunition till Sverige. Det krävs tillstånd även för innehav och användande av ljuddämpare till vapen (1 kap. 3 §). Lagen omfattar inte bl.a. skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner (1 kap. 4 §). En enskild får meddelas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om han kan visa att han har behov av vapnet för ett godtagbart ändamål (2 kap. 4 §). Tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas bl.a. huvudmän för museer om museet får statsbidrag enligt särskilda bestämmelser eller om museet ägs av en kommun, ett lands-ting eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn. Tillstånd att inneha skjutvapen, som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, för andra ändamål än skjutning får meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart. Om det föreligger särskilda skäl får dock tillstånd meddelas även om vapnet hålls i brukbart skick (2 kap. 5 a §). Frågor om tillstånd enligt vapenlagen prövas av polismyndigheten (2 kap. 2 §).

Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna skall föra register över olika vapenrelaterade frågor (2 kap. 17 och 18 §§). Av Rikspolisstyrelsens vapenregister skall framgå bl.a. uppgifter om de skjutvapen som omfattas av meddelade tillstånd till innehav samt skjutvapen som upphittats eller anmälts som stulna eller försvunna.

I vapenförordningen (1996:70) finns bestämmelser om bl.a. de särskilda krav som uppställs för tillstånd till innehav av olika vapentyper samt bestämmelser om förvaring och transport av skjutvapen och ammunition (2 och 9 kap.). I en bilaga till förordningen delas skjutvapen och ammunition in i olika kategorier.

I 2 kap. 5 § vapenförordningen anges bl.a. att behov av att inneha ett salongsgevär anses föreligga endast för avlivande av fällfångat vilt. Det är Rikspolisstyrelsen som, i samråd med Naturvårdsverket, avgör om ett vapen

skall klassas som ett salongsgevär. Av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2002:9; FAP 551-3) framgår att med ett salongsgevär avses ett enskottsgevär i klass 4 med kaliber 5,6 mm och med en vikt som i originalutförande understiger 2,5 kg (4 kap. 1 §). Vidare framgår av de allmänna råden till den paragrafen, att den som kan visa att han avser att påbörja fångstverksamhet av någon omfattning och som inte innehar lämpligt avlivningsvapen bör kunna ges tillstånd att inneha gevär i kaliber 5,6x15 R för detta ändamål.

Under riksmötet 1981/82 beslutades de regler, som sedan överförts till nuvarande vapenlagen, om museers möjlighet att få tillstånd att inneha vapen och om den ovan nämnda 1890-årsregeln (prop. 1981/82:1, bet. 1981/82:JuU15, rskr. 1981/82:55). I propositionen föreslogs att lagen skulle omfatta skjutvapen tillverkade fr.o.m. år 1890 – tidigare gällde fr.o.m. år 1860 – mot bakgrund av bl.a. att det var lättare att åldersbestämma vapen från denna tid. Utskottet hade ingen erinran mot regeringens förslag i denna del.

Rikspolisstyrelsen redovisade den 20 juni 2002 ett uppdrag till regeringen om att analysera vissa frågor som rör förutsättningarna för att använda ljuddämpare på jaktvapen i syfte att förhindra uppkomsten av hörselskador i samband med jakt (POL-550-1683/02). I redovisningen förespråkar Rikspolisstyrelsen – till skillnad från Naturvårdsverket – att den nuvarande restriktiva hållningen som gäller vid tillståndsgivning beträffande innehav av ljuddämpare bör bibehållas. Som skäl för sin inställning pekar Rikspolisstyrelsen bl.a. på skjutvapens farlighet och möjligheten att skydda hörseln på annat sätt.

Vad gäller frågan om registrering av vapen har Rikspolisstyrelsen i sin rapport till regeringen om tillämpningen av vapenlagstiftningen m.m. för år 2002 föreslagit att samtliga skjutvapen som förs in eller ut ur Sverige skall registreras med sitt tillverkningsnummer. Den uppgiften skall, enligt Rikspolisstyrelsens förslag, sedan vidarebefordras till den polismyndighet där vapenhandlarverksamheten bedrivs eller där den person som fört in vapnet är folkbokförd (POL-551-119/02, Ju2002/2736/PÅ). Förslaget bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Utskottet uttalade i samband med behandlingen av regeringens proposition 1999/2000:27 En skärpt vapenlagstiftning att det ökande våldet i samhället och det stora användandet av vapen i brottslig verksamhet är oroväckande (bet. 1999/2000:JuU9 s. 6). Utskottet vidhåller sitt tidigare uttalande och anser att bl.a. dessa förhållanden utgör skäl för att behålla den restriktiva vapenlagstiftningen i Sverige. Enligt utskottets mening är det befintliga regelverket – vapenlagen, vapenförordningen och Rikspolisstyrelsens föreskrifter – som nyligen genomarbetats ändamålsenligt. I förtydligande syfte kan tilläggas att vapen med kaliber 5,6 mm men som i originalutförande väger mer än 2,5 kg, inte betraktas som ett salongsgevär enligt nuvarande regelverk. Mot bakgrund härav och med beaktande av det beredningsarbete som pågår inom Regeringskansliet – som inte bör föregripas – bör motionerna Ju206, Ju239, Ju241, Ju242 och Ju291 avslås.

Övriga frågor

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden rörande bl.a. kriminalisering av fylleri och bettleri på allmän plats, vilka uppgifter som skall få registreras i polisens DNA-register, möjligheten till beslag av vissa kemiska substanser, eftersökning av försvunna personer, tillsyn och utbildning av ordningsvakter samt ersättning för kostnader i samband med identitetsbyte. Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås med hänvisning till bl.a. pågående utrednings- och beredningsarbete samt till redan genomförda åtgärder. Jämför reservationerna 18 och 19.

Ordningsstörningar

I motion Ju299 (s) begärs att kriminaliseringen av fylleri på allmän plats återinförs. I motion Ju300 (s) begärs att förhör angående misstanke om brott inte skall få hållas med kraftigt berusade personer. I motion Ju375 (m) begärs att bettleri kriminaliseras.

Lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer, m.m. (LOB) trädde i kraft den 1 januari 1977. Samtidigt avskaffades bestämmelserna i brottsbalken om straffansvar för fylleri. När reglerna i LOB infördes avsåg de att skapa en grundval för ett nytt förhållningssätt vad gällde omhändertagande och behandling av personer som är berusade på allmän plats. Det var i första hand fråga om en social skyddslagstiftning där omsorgen om den enskilda individen skulle komma i förgrunden.

I samband med att förslaget om att avkriminalisera fylleri behandlades uttalade utskottet bl.a. att det fick anses klarlagt att straffbestämmelser i sig inte var ägnade att motverka alkoholmissbruk eller att hindra berusade personer att uppträda på allmänna platser. För att bekämpa alkoholmissbruket i ett modernt samhälle borde man, enligt utskottet, använda sig av andra metoder än bestraffning, framför allt förebyggande upplysningsverksamhet samt vård av dem som blivit alkoholmissbrukare. Utskottet såg därför med tillfredställelse att regeringen lagt fram ett sedan länge önskat förslag om fylleristraflets avskaffande (bet. 1975/76:JuU37 s. 16 f.).

Bestämmelserna som reglerar när någon skall höras som misstänkt för brott som hör under allmänt åtal finns i 24 kap. rättegångsbalken. Dessa bestämmelser skall tillämpas även om den misstänkte är så berusad att LOB i och för sig skulle kunna vara tillämplig (se 9 § LOB). Enligt 24 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken skall förhör hållas så snart som möjligt efter det att en person gripits misstänkt för brott. En person som inte är anhållen eller häktad är skyldig att stanna kvar för förhör i högst sex, eller undantagsvis tolv, timmar (24 kap. 23 § och 23 kap. 9 § rättegångsbalken). Utskottet har inhämtat att en gripen person som är höggradigt berusad läggs in för tillnyktring innan han förhörs av polisen.

Enligt den upphävda lagen given den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling nr:27 kunde en person som befanns vara lösdriverare under vissa förutsättningar dömas till tre års tvångsarbete. I samband med införandet av brottsbalken anförde justitieministern bl.a. att frågan om lösdriverilagstiftningen under senare tid varit föremål för övervägande i olika sammanhang. Ministern anförde för egen del att lösdriveriet främst borde bekämpas med andra medel än kriminalisering och att återhållsamhet borde iaktas i detta avseende (prop. 1962:10 B s. 235).

Utskottet har samma uppfattning nu som i samband med avkriminaliseringen av fylleri. De av motionärerna beskrivna företeelserna är huvudsakligen att betrakta som ordningsstörningar – inte sällan utförda av personer med varierande sociala och medicinska problem – och bör därför mötas med andra medel än kriminalisering. Motionerna Ju299 och Ju375 avstyrks. Motion Ju300 får anses vara besvarad och bör därför inte föranleda någon åtgärd från riksdagen.

Uppgifter i DNA-registret

I motion Ju207 (m) begärs att polisen skall ges utökade möjligheter att registrera uppgifter i DNA-registret. Motionären framhåller att reglerna för registrering av fingeravtryck och av uppgifter i DNA-registret bör vara likalydande.

Enligt 23 § polisdatalagen (1998:622) får ett DNA-register innehålla uppgifter om personer som dömts bl.a. för ett brott mot en persons liv eller hälsa, personliga integritet eller säkerhet som avses i 3, 4, 6, 8, 12 eller 17 kap. brottsbalken, om brottet kan leda till fängelse i mer än två år. För att uppgifter skall registreras finns sålunda inget krav på att den utdömda påföljden uppgår till fängelse i minst två år.

Fingeravtryck får enligt 30 § polisdatalagen registreras bl.a. beträffande personer som är misstänkta eller dömda för brott. Om en förundersökning läggs ned utan att åtal väcks eller om den tilltalade frikänns skall uppgifterna i princip gallras.

Regeringen har aviserat att den kommer att överlämna en proposition till riksdagen under våren om behandlingen av personuppgifter i polisens verksamhet.

Utskottet är inte främmande för att det i framtiden kan visa sig vara nödvändigt, med hänvisning till exempelvis utvecklingen av en viss typ av brottslighet, att utvidga tillämpningsområdet för polisens DNA-register. En sådan förändring måste föregås av noggranna överväganden. Utskottet ser dock för närvarande inte behov av något uttalande från riksdagens sida i frågan. Mot bakgrund härav och med hänsyn till den översyn som pågår inom Justitiedepartementet avstyrks motion Ju207.

Beslag av substanser som används som narkotika

I motion So299 (c) begärs att polisen skall få rätt att beslagta substanser som används som narkotika men som inte hunnit erhålla sådan klassning att de omfattas av regleringen i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Härvid framhålls att polisen skulle kunna agera snabbare om en drog blir klassad efter dess verkan i stället för efter dess kemiska sammansättning.

Varor som på grund av sina inneboende egenskaper medför fara för människors liv eller hälsa och som används eller kan antas användas i syfte att uppnå berusning eller annan påverkan kan beslagtas (1 och 5 §§ lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor).

Vilka varor som skall omfattas av lagen anges i en förteckning som är intagen som en bilaga till förordningen (1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Förteckningen uppdateras löpande, senast genom SFS 2003:8.

Inom EU förs diskussioner om att införa en generisk klassificering av ny syntetisk narkotika. Med detta avses att alla ämnen av viss molekylär grund-sammansättning omfattas av samma bestämmelser. I praktiken skulle en sådan klassificering medföra att ännu icke upfunnen syntetisk narkotika, som har samma kemiska grund-sammansättning som en redan kriminaliserad sådan, också är kriminaliserad.

I sammanhanget kan nämnas att det inom EU också pågår arbete inom ramen för den tredje pelaren med ett rambeslut som syftar till att bl.a. kriminalisera illegal handel med prekursorer, det vill säga ämnen som kan omvandlas till narkotika eller som används vid tillverkningen av narkotika.

Det kan vidare nämnas att det inom EU finns ett samarbete, ”early warning system”, om förändringar i den kemiska sammansättningen av syntetisk narkotika. Uppgifter om nya kemiska sammansättningar kan rapporteras till det europeiska centret mot narkotika och narkotikamissbrukare i Lissabon. Samarbetet medför att ny syntetisk narkotika snabbt kan kriminaliseras i medlemsländerna.

Utskottet anser att det är angeläget att det arbete som pågår inom EU i dessa frågor fortsätter och snarast möjligt resulterar i verksamma medel i arbetet mot narkotikahandlingens samtliga led. Utskottet förutsätter att detta är en prioriterad fråga för regeringen. Motion So299 får med detta anses vara besvarad. Med beaktande av detta föreligger inte behov av något ytterligare uttalande från riksdagen.

Polisens kameraanvändning

I motion Ju220 (m) begärs att polisen skall få filma misstänkta brottslingar.

Förutsättningarna för att polisen i sin brottsutredande verksamhet skall få använda dolda kameror regleras i lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning och lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.

Polisens användning av handmanövrerade kameror är inte lagreglerad. Polisen är således oförhindrad att använda sådana kameror i sin verksamhet.

I direktiven till Beredningen för rättsväsendets utveckling anges bl.a. att det finns anledning att överväga om det behövs författningsändringar som kan förbättra möjligheterna att förhindra, avslöja, utreda eller lagföra brott. I det sammanhanget kan det t.ex. finnas anledning att överväga frågor om tvångsmedel. Beredningen skall senast före utgången av år 2003 redovisa sitt arbete (dir. 2000:90).

Utskottet anser att motion Ju220, med beaktande av det ovan anförda, får anses vara besvarad. Något uttalande från riksdagen är inte påkallat.

Polisens avskrivningar av brott

I motion Ju357 (kd) begärs en analys och utvärdering av de senaste årens ökade avskrivningar inom polisen.

På utskottets initiativ genomför Riksdagens revisorer en granskning av polisens och åklagarnas avskrivningar av anmälda brott. Riksdagens revisorer har genomfört en förstudie där det framgår bl.a. att det finns brister i kunskaperna om hur och på vilka grunder polis och åklagare använder sig av möjligheten att skriva av brott. Vidare uppges i förstudien att det saknas analyser av hur vanligt det är att olika slags brott skrivs av och hur de olika grunderna för avskrivning används vid olika polis- och åklagarmyndigheter. Förhållandet mellan andelen brott som blir avskrivna respektive leder till lagföring behöver belysas. Det finns tecken på att grunderna för avskrivning inte tillämpas enhetligt i landet. Andelen avskrivningar påverkas också av vilka brott som prioriteras inom polisen. Detta kan påverka utfallet för flera centrala resultatmått och försvåra bedömningen av polisens och åklagarnas effektivitet och därmed även statsmakternas styrning av verksamheten, framhålls det i förstudien. Riksdagens revisorer beräknas bli klara med sin granskning i juni 2003.

I och med utskottets initiativ till den granskning av avskrivningar inom polisen och åklagarorganisationen som nu genomförs av Riksdagens revisorer är motionens syfte tillgodosett och motion Ju357 bör i denna del avslås.

Eftersökning av försvunna personer

I motion Ju379 (m) begärs att polisens eftersökning av försvunna personer skall förbättras. Bland annat begärs att blodhundar skall användas i denna verksamhet.

Utskottet har under en följd av år behandlat motionsyrkanden rörande metoderna för eftersökning av försvunna personer, bl.a. under våren 2000 (bet. 1999/2000:JuU6 s. 35 f.). I det ärendet finns en utförlig redovisning av det utvecklingsarbete som ägt rum på området de senaste åren, bl.a. rapporten Eftersökning enligt räddningstjänstlagen av försvunna personer (RPS Rapport 1997:1). Sammanfattningsvis handlar det om utbildning i att leda sökoperationer, informationsmaterial, inrättande av kontaktmän i polismyndigheterna och olika sökmetoder, exempelvis s.k. Man Tracking.

När det gäller användningen av hundar kan nämnas att Rikspolisstyrelsen meddelat föreskrifter och allmänna råd om polisens hundverksamhet (RPSFS 2003:2, FAP 214-1). Enligt föreskrifterna får polisen teckna avtal med hundägare som ställer hund till polisens förfogande. Sådana hundar skall vara godkända vid prövning enligt särskilda föreskrifter.

När utskottet år 2001 behandlade motionsyrkanden om eftersökning av försvunna personer noterade utskottet att det numera finns föreskrifter som syftar till att de hundar som används skall hålla en viss standard. Detta synes, anförde utskottet, leda till att de hundar som är bäst lämpade också kommer att bli de som anlitas för eftersökning. Om detta sedan är blodhundar eller andra hundar hade enligt utskottets mening inte någon saklig betydelse. Ett bifall till det då aktuella motionsönskemålet i frågan skulle dessutom innebära att riksdagen skulle föregripa tillämpningen av nämnda föreskrifter. Mot den bakgrunden avstyrktes motionen (bet. 2000/01:JuU11 s. 22 f.).

När utskottet senast prövade frågan om eftersökning av försvunna personer under våren 2002 fann utskottet inte skäl att frågå sina tidigare uttalanden (bet. 2001/02:JuU13 s. 35 f.).

Utskottet finner inte heller nu att något framkommit som föranleder utskottet att frågå sina tidigare uttalanden i frågan. Motion Ju379 avstyrks.

Upplysningar om pedofiler

I motion Ju389 (s) begärs att föreningar vid anställningsförfaranden skall kunna få upplysningar ur belastningsregistret om den sökanden har dömts för sexuella övergrepp på barn eller för barnpornografibrott. Härvid framhålls att barn och ungdomar bör skyddas mot pedofiler inom idrottsrörelsen och andra ideella organisationer.

Enligt 14 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100) har den enskilde i princip alltid rätt att få ett utdrag ur polisens belastningsregister beträffande sig själv.

Den som erbjudits en anställning inom bl.a. förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg skall sedan den 1 januari 2001 visa upp ett utdrag ur belastningsregistret, som inte får vara äldre än ett år. Om sökanden inte lämnar ett sådant utdrag får denne inte anställas (1 § lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg). Syftet med lagen är öka skyddet mot att personer som dömts för vissa brott anställs i förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. I propositionen angav regeringen att registerutdragen bör innehålla uppgifter om alla sexualbrott enligt 6 kap. brottsbalken och andra brott som innefattar allvarliga kränkningar av andra människor såsom mord, dråp, grov misshandel, människorov, grovt rån och barnpornografibrott (prop. 1999/2000:123 s. 27 f.). En motsvarande reglering för anställningar inom idrottsrörelsen m.m. saknas.

Regeringen gav den 11 april 2002 Statens skolverk i uppdrag att följa upp tillämpning av lagstiftningen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. Vid uppdragets genomförande skall samråd ske med Rikspolisstyrelsen och Svenska Kommunförbundet. Uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 2003.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att den enskilde, i enlighet med vad som anförts ovan, i princip alltid har rätt att ta del av uppgifter om sig själv i polisens belastningsregister. Detta innebär i och för sig också att denna rätt kan komma att utnyttjas av t.ex. arbetsgivare och hyresvärdar för att kräva arbets- och bostadssökande på straffrihetsbevis. I proposition 1987/88:122 diskuterades denna risk. Enligt vad som uttalades i propositionen (s. 13 f.) fick man noga följa utvecklingen och vid tecken på missbruk ta upp frågan på nytt. –Många svåra och känsliga integritetsfrågor uppkommer i samband med att någon vill ta del av innehållet i polisens belastningsregister. Utskottet är med beaktande härav inte berett att förespråka en förändring av principen att det är den enskilde – och inte någon annan – som skall ha rätt att ta del av de uppgifter som finns i polisens belastningsregister. Motion Ju389 avstyrks.

Ordningsvakter

I motion Ju357 (kd) begärs en översyn av ordningsvaktens arbetsuppgifter, befogenheter och utbildning.

De grundläggande bestämmelserna i fråga om ordningsvakter finns i lagen (1980:578) om ordningsvakter. De innebär i huvudsak följande. Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra bl.a. vid allmänna sammankomster, cirkusföreställningar, offentliga tillställningar, bad- och campingplatser samt lokaler där alkoholdrycker serveras. Ordningsvakter får också förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroll i domstolar enligt vad som anges i lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol. Vidare får, om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, ordningsvakter förordnas även i annat fall.

Till ordningsvakt får endast den förordnas som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget och har fyllt 20 men inte 65 år. Det ankommer på Rikspolisstyrelsen eller polismyndigheterna att fatta beslut om att förordna ordningsvakter.

Närmare bestämmelser om ordningsvaktens kvalifikationskrav, utbildning och åligganden finns i ordningsvaktförordningen (1980:589) samt Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd som gäller ordningsvakter (RPSFS 2000:3, FAP 692-1).

Utskottet har inhämtat att det inom Justitiedepartementet pågår en översyn av olika frågor som rör ordningsvakter. Här kan nämnas utbildnings- och tillsynsfrågor samt anmälningar om brott mot ordningsvakter. Vidare omfattar översynen frågan om auktorisation av bevakningsföretag. Arbetet kommer att presenteras i en departementspromemoria under våren.

Frågan om ordningsvaktens arbetsuppgifter behandlades också av Polisverksamhetsutredningen (dir. 2000:105). Utredningen lämnar vissa förslag i delbetänkandet Polisverksamhet i förändring (SOU 2002:70) som innebär att ordningsvakter i vissa situationer skall kunna bistå polisen. Tanken är att ordningsvakter skall vara ett komplement till – inte ersätta – polisen. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet vill inte föregipa det utrednings- och beredningsarbete – i stort i enlighet med motionärernas önskemål – som pågår inom Justitiedepartementet. Motion Ju357 avstyrks i här behandlade delar.

Kostnader i samband med identitetsbyte

I motion Ju363 (kd) begärs att personer som fått nya identitetsuppgifter skall kunna erhålla skälig ersättning för kostnader som uppkommit i samband med detta.

För närvarande finns inga särskilda regler i eller i anslutning till lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter som tar sikte på de kostnader som kan uppkomma i samband med ett sådant förfarande. Frågan har tidigare varit föremål för överväganden i bl.a. propositionen Stöd till brottsoffer (prop. 2000/01:79). Regeringen anförde då att det är viktigt att frågan om ersättning till dem som är i behov av skydd behandlas uttömmande och i ett sammanhang.

Regeringen tillsatte den 13 december 2001 en särskild utredare med uppdrag att utforma ramen för ett program till skydd för bevispersoner m.fl. (dir. 2001:107). I uppdraget ingår bl.a. att utredaren skall överväga den ovan nämnda frågan om ersättning till de personer som är i behov av skydd och lämna förslag på den lagstiftning som bedöms nödvändig. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag i ett eller flera betänkanden. Uppdraget skall slutredovisas senast den 1 september 2003.

Utskottet kan känna sympati för motionärernas uppfattning att det bör finnas en möjlighet att i skälig omfattning ersätta personer för kostnader i samband med identitetsbyten. Frågeställningen är emellertid inte okomplicerad, bl.a. kan nämnas frågan om vilka kriterier som skall ställas upp för att få sådan ersättning. Utredningens kommande förslag bör inte föregripas. Motion Ju363 avstyrks i här behandlad del.

Reservationer

1. Polisens utbildning, utrustning och taktik m.m. (punkt 1)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju211 i denna del, 2002/03:Ju214 yrkandena 2 och 3, 2002/03:Ju269, 2002/03:Ju357 yrkandena 11 och 12 samt 2002/03:Fö259 yrkande 4.

Ställningstagande

Erfarenheterna från händelserna i Göteborg år 2001 pekar på behovet av en samlad och samordnad operativ och taktisk ledning inom polisen. Detta gäller såväl inom en som mellan olika polismyndigheter samt mellan Säkerhetspolisen och den öppna polisen. Här krävs tydliga riktlinjer från Rikspolisstyrelsen om hur dessa frågor skall hanteras vid stora arrangemang, särskilt om det finns risk för allvarliga ordningsstörningar.

Också polisens utrustning måste förbättras. Det är angeläget att polisen snarast får tillgång till alternativa vapen till batong och pistol för att i största möjliga utsträckning kunna ingripa utan att förorsaka någon allvarlig skada. Polisen måste också få tillgång till bl.a. skyddade fordon för att kunna upplösa våldsamma folkmassor med så liten risk för skador som möjligt för både demonstranter och poliser.

Det får ankomma på regeringen att snarast vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

Det anförda innebär att vi ställer oss bakom motionerna Ju211, Ju214, Ju269, Ju357 och Fö259 i tillämpliga delar.

2. Nytt kommunikationssystem (punkt 2)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ju258 yrkande 16

och 2002/03:Ju329 yrkande 9 och bifaller delvis motion 2002/03:Ju357 yrkande 15.

Ställningstagande

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte gjort mer i frågan om att se till att polisen ges ett modernt och fungerande radiokommunikationssystem. Det måste vara en självklarhet att polisen skall kunna kommunicera även under svåra förhållanden. Som framgår av Göteborgskommitténs betänkande fungerade polisens kommunikationer dåligt – vid ett tillfälle var det i praktiken helt utslaget – under Göteborgshändelserna.

Det förslag som nu har lagts är ett lågbudgetalternativ som inte, inom överskådlig tid, kommer att täcka glesbygdskommunerna. Detta är inte acceptabelt. Polisen behöver snarast ett modernt och ändamålsenligt radiokommunikationssystem, med täckning i hela Sverige. De kostnadsberäkningar utredningen gjort, och som regeringen anammat, är inte realistiska. Vi anser att det snarast måste upprättas en konkret handlingsplan för hur ett nytt radiokommunikationssystem skall såväl införas som finansieras.

Regeringen bör i den kommande vårpropositionen återkomma med förslag på tillräckliga medel för ett radiokommunikationssystem i enlighet med vad vi här anför. Samtidigt bör en genomförandeplan presenteras.

3. Översyn av polislagen (1984:387) (punkt 3)

av Alice Åström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ju270 och bifaller delvis motion 2002/03:Ju325 samt avslår motionerna 2002/03:Ju211, 2002/03:Ju212 och 2002/03:Ju245.

Ställningstagande

Regeln om omhändertagande i 13 § polislagen (1984:387) får anses innebära att polisen skall göra en individuell bedömning av den som skall omhändertas. Massomhändertaganden som skedde, med stöd av 13 § polislagen, i samband med demonstrationen på Järmtorget i Göteborg är därmed inte tillåtna. Att individuella bedömningar gjordes i samband med dessa omhändertaganden framstår som uteslutet.

Det råder oklarhet om ett omhändertagande enligt 13 § polislagen skall betraktas som ett frihetsberövande i den mening som avses i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Svenska Helsingforskommittén för mänskliga rättigheter har rörande händelserna i Göteborg anför att förande av en person från en plats till en annan mot dennes vilja bör betraktas som ett frihetsberövande. Att polisen ges möj-

lighet att kvarhålla en omhändertagen person i upp till sex timmar utgör enligt min mening ytterligare en omständighet som talar för att ett omhändertagande enligt 13 § polislagen bör betraktas som ett frihetsberövande i den mening som avses i konventionen. Mot bakgrund av denna oklarhet bör 13 § polislagen genast bli föremål för en översyn, i syfte att inte grundläggande fri- och rättigheter kränks.

Det får ankomma på regeringen att tillsätta en utredning i enlighet med vad jag här anför. Utredningsarbetet bör alltså inte ges den inriktning som förordas i motionerna Ju211, Ju212 och Ju245. Dessa bör avslås.

4. Maskeringsförbud vid demonstrationer (punkt 4)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju205, 2002/03:Ju214 yrkande 4 och 2002/03:Ju219 samt avslår motion 2002/03:Ju237.

Ställningstagande

Vi välkomnar Göteborgskommitténs förslag om maskeringsförbud vid demonstrationer. Förslaget är ändamålsenligt och innefattar en väl avvägd balans mellan polisens brottsförebyggande arbete och den grundlagsfästa mötes- och demonstrationsfriheten.

Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag i enlighet med vad Göteborgskommittén föreslagit i denna del.

Det anförda innebär att vi stöder motionerna Ju205, Ju214 och Ju219 i här behandlade delar. Motion Ju237 bör avslås.

5. Maskeringsförbud vid demonstrationer (punkt 4)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ju237 och avslår motionerna 2002/03:Ju205, 2002/03:Ju214 yrkande 4 och 2002/03:Ju219.

Ställningstagande

Vi anser att den grundlagsfästa demonstrations- och mötesfriheten bör värnas, samtidigt som medborgarna skall kunna påräkna polisens skydd mot bl.a. omfattande skadegörelse och våldshandlingar som utförs av demonstranter.

I brottsförebyggande syfte bör polisen tillåtas att i det enskilda fallet förena ett demonstrationstillstånd med ett maskeringsförbud. Med tanke på mötes- och demonstrationsfrihetens stora betydelse i en demokrati bör det inte införas ett generellt maskeringsförbud. Av Göteborgskommitténs genomgång av hur frågan om tillåtande eller inte av maskering i samband med demonstrationer har lösts i vissa länder framgår att Storbritannien och Holland har valt modeller som bl.a. innebär möjligheter för polisen respektive borgmästaren att förbjuda maskering vid en enskild demonstration. I praktiken innebär den lösning som Storbritannien valt att en överordnad polisman kan förbjuda personer att bära maskering som hindrar identifikation i ett område där det finns risk för att allvarliga oroligheter skall uppstå. Förbudet får meddelas i 24 timmar och kan, om det finns särskilda skäl, förlängas i ytterligare 6 timmar. Enligt vår uppfattning bör en liknande modell införas i Sverige, som innebär att polisen från fall till fall får bedöma om maskering, t.ex. för att förebygga upplöpsliknande situationer, skall förbjudas i samband med tillståndsgivningen för en demonstration.

Det får ankomma på regeringen att återkomma med ett lagförslag till riksdagen i enlighet med vad vi här anför.

Det anförda innebär att vi ställer oss bakom motion Ju237. Motionerna Ju205, Ju214 och Ju219 bör avslås.

6. Kostnader vid regeringsbeslutade arrangemang (punkt 5)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju217, 2002/03:Ju261 yrkande 2 och 2002/03:Ju357 yrkande 18.

Ställningstagande

Varken Rikspolisstyrelsen eller Polismyndigheten i Västra Götaland fick, som Göteborgskommittén noterar, några extra medel inför EU-toppmötet i Göteborg. För att polisen skall kunna upprätthålla ordningen vid stora, sedan lång tid i förväg beslutade arrangemang är det viktigt att medel för detta avsätts i budgeten. De enskilda polismyndigheterna skall inte behöva ta från sina ordinarie, redan hårt ansatta, anslag för att upprätthålla ordningen vid regeringsbeslutade arrangemang. Rikspolisstyrelsen bör i stället i budgetprocessen tilldelas särskilda medel för detta, som sedan skall tilldelas den eller de berörda polismyndigheterna.

Det får ankomma på regeringen att tillse att Rikspolisstyrelsen erhåller erforderliga medel att tilldelas berörda polismyndigheter i god tid före regeringsbeslutade arrangemang.

7. Polisens arbetsmetoder (punkt 6)

av Johan Pehrson (fp), Ragnwi Marcelind (kd) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju364 yrkande 7 och 2002/03:Ju380.

Ställningstagande

Vi anser att polisen måste förändra sina arbetsmetoder och att det nya sättet att arbeta bör ha New York-modellen som förebild. Principen om att ingripa mot alla brott och ordningsstörningar, tidigt och tydligt, bör gälla även här. Även om New York-modellen inte kan överföras direkt till svenska förhållanden finns det flera moment i denna modell som skulle kunna medverka till att brottsligheten ute i samhället minskar. Detsamma gäller San Diego-modellen där polisen har frivilliga civilpersoner i olika oavlönade deltidsbefattningar samt en nära kontakt med en rad frivilligorganisationer. Regeringen bör därför ges i uppdrag att verka för att arbetsmetoderna förändras inom polisen i enlighet med vad vi nu anfört.

8. Renodling av polisens arbetsuppgifter (punkt 7)

av Johan Pehrson (fp), Torkild Strandberg (fp) och Johan Linander (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ju215 yrkande 1, 2002/03:Ju258 yrkande 13 och 2002/03:Ju364 yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning måste polisens uppgifter renodlas så att polisen i större utsträckning kan ägna sig åt rent polisiära uppgifter. I detta syfte bör vissa av polisens arbetsuppgifter av mer administrativ karaktär snarast flyttas över till andra myndigheter. Exempel på sådana uppgifter är hantering av tillståndsfrågor, trafikövervakning, hittegodshantering och utställande av pass. Renodling skulle också kunna ske genom att de civilanställda inom polisen tog över vissa uppgifter.

Det får ankomma på regeringen att skynda på beredningen av Polisverk-samhetsutredningens betänkanden och snarast återkomma till riksdagen med ett förslag som tillgodoser vad vi nu har anfört.

9. Polisens arbetsmiljö (punkt 9)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2002/03:Ju357 yrkan-dena 7–9.

Ställningstagande

Sjukfrånvaron inom polisen ökar, och många inom poliskåren är långtidssjuk-skrivna. Detta beror bl.a. på att polisarbetet är slitsamt och att rehabilite-ringsinsatserna är minimala. Andra orsaker är den höga medelåldern inom polisen, mycket övertid samt strukturförändringar och besparingar.

När det gäller den höga medelåldern delar vi Rikspolisstyrelsens uppfatt-ning att ett långsiktigt mål bör vara att ingen som är 55 år eller äldre skall tvingas att arbeta natt regelbundet. Enligt vår mening bör regeringen ges i uppdrag att ta fram en arbetsstrategi över hur arbetsfördelningen inom polisen skall se ut för att åstadkomma en sådan förändring.

För att kunna åtgärda de problem och brister som finns i polisens arbets-miljö krävs det ett ökat samarbete mellan samtliga länspolismyndigheter i dessa frågor. Regeringen bör därför ges i uppdrag att initiera ett sådant sam-arbete.

Slutligen måste formerna för det psykosociala omhändertagandet inom po-lisen utvecklas. Enligt vår uppfattning skall alla polismyndigheter ha tillgång till arbetsmiljöhandledning och professionell hjälp för att rehabilitera och förebygga stressrelaterade arbetsskador. Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose detta önskemål.

10. Videokamera i samtliga polisbilar (punkt 10)

av Ragnwi Marcelind (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i re-servation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ju357 yrkande 14.

Ställningstagande

Om polisen ges möjlighet att dokumentera brottsplatsen och det första förhöret med videokamera vid t.ex. misstänkt misshandel eller andra övergrepp ökar möjligheten till lagföring av gärningen även om brottsoffret senare, exempelvis på grund av hot, tar tillbaka sina lämnade uppgifter. Samtliga polisbilar bör därför utrustas med en bärbar videokamera som kan användas för detta ändamål.

Det får ankomma på regeringen att tillse att tillräckligt utrymme finns för inköp av videokameror i budgeten för år 2004.

11. Poliser som dömts för brott (punkt 11)

av Susanne Eberstein (s), Margareta Sandgren (s), Lennart Nilsson (s), Helena Zakariasén (s), Elisebeht Markström (s), Yilmaz Kerimo (s), Göran Norlander (s) och Joe Frans (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Ju283 yrkandena 3 och 4 samt 2002/03:Ju329 yrkande 8.

Ställningstagande

Som majoriteten anförst ställs frågan om allmänhetens förtroende för polisen på sin spets i de fall ett brott begånget av en polisman inte leder till att hans eller hennes anställning upphör.

Enligt vår mening är det därför nödvändigt att den dömde polismannens chefer på ett omdömesgillt sätt tillämpar det befintliga regelverket rörande en polisman fortsatta tjänstgöring inom polisen i de fall han eller hon dömts för brott men där skäl för avskedande inte funnits föreligga. Detta bör få till följd att en polisman som dömts för t.ex. misshandel, om än ringa, inte sätts att utreda liknande brott. Detta är emellertid inte en fråga för riksdagen utan handlar i första hand om arbetsledning. Det saknas skäl för riksdagen att göra något ytterligare uttalande i frågan. Motionerna Ju283 och Ju329 får vid detta förhållande anses tillgodosedda i här behandlade delar.

12. Polisstyrelserna (punkt 12)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Johan Linander (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ju258 yrkande 10 och 2002/03:Ju357 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att dagens system för styrningen av polisen inte i tillräcklig omfattning tillgodoser medborgarnas berättigade krav på inflytande över den lokala polisverksamheten. Detta är särskilt beklagligt eftersom polisen i grund och botten är till för medborgarna. Tiden får därför anses mogen att utvärdera det nya styrsystemet inom polisen. En sådan utvärdering bör även avse frågan om polisstyrelsernas möjligheter att i praktiken genomföra respektive polismyndighets verksamhetsplan. Innan en sådan utvärdering är färdig bör inga nya organisationsförändringar göras inom polisen.

Det får ankomma på regeringen att tillsätta en utredning i enlighet med vad vi här anför.

13. Effektivare internationellt polissamarbete (punkt 13)

av Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ju236 yrkande 12, 2002/03:Ju249 yrkande 28 och 2002/03:Ju341 yrkandena 1–3 och bifaller delvis motion 2002/03:Ju218.

Ställningstagande

För att kunna hejda den internationella brottsligheten är det nödvändigt med ett väl fungerande polisiärt och straffrättsligt samarbete inom EU. Enligt vår uppfattning måste Europol därför byggas ut och utvecklas till en effektiv enhet för gemensam europeisk bekämpning av grov internationell kriminalitet, bl.a. bör dess mandat ytterligare vidgas. Europol bör också ges ökade resurser att operera i samarbete med olika medlemsländers myndigheter rörande bl.a. människohandel, narkotikabrottslighet, terroristbrottslighet och grov ekonomisk brottslighet. Det är också viktigt att underrättelsearbetet samt att det brottsförebyggande och det straffrättsliga samarbetet inom EU rörande sådan grov brottslighet förbättras och förstärks.

Vidare måste de enskilda medlemsstaterna ges bättre möjligheter att utveckla ett europeiskt samarbete på området. Inom ramen för detta samarbete bör polismyndigheterna t.ex. kunna följa utvecklingen av den nationella rätten inom respektive medlemsstat samt kunna förmedla kontakter och information såväl mellan sig som till olika internationella organisationer.

Slutligen måste samarbetet mellan tull och polis förbättras både på den personella och den tekniska sidan såväl i Sverige som inom EU för att bekämpningen av den gränsöverskridande brottsligheten skall bli effektivare.

Det får ankomma på regeringen att i det internationella arbetet verka i den riktning vi här förordat.

14. Effektivare internationellt polissamarbete (punkt 13)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju236 yrkande 12, 2002/03:Ju249 yrkande 28 och 2002/03:Ju341 yrkandena 1–3 och motion 2002/03:Ju218.

Ställningstagande

Vi anser att ytterligare åtgärder behöver vidtas inom EU för att effektivisera kampen mot den grova gränsöverskridande brottsligheten.

Handeln med t.ex. kvinnor styrs av internationella ligor och utgör ofta en del av en omfattande organiserad brottslighet. På grund av brottslighetens gränsöverskridande karaktär är det svårt för polisen i enskilda länder att utreda och därmed lagföra aktörer i människohandelns samtliga led. De åtgärder som vidtagits inom EU på detta område är enligt vår uppfattning inte tillräckliga. För att förbättra möjligheterna till ett framgångsrikt polisarbete mot inte minst handeln med kvinnor och barn samt narkotika krävs att dessa frågor kraftfullt prioriteras och att ett utvidgat polisiärt samarbete inom EU kommer till stånd. En satsning bör göras på att utveckla Europol till en effektiv europeisk polisorganisation, inkluderande operativa insatser vid grov gränsöverskridande brottslighet. Likaså är det viktigt att åklagarsamarbetet inom ramen för Eurojust utvecklas i samma riktning.

Det får ankomma på regeringen att i det internationella arbetet verka i den riktning vi här förordat.

15. Rasistiska och nazistiska brott (punkt 14)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Ju366 yrkande 4 och 2002/03:Ub494 yrkande 4.

Ställningstagande

När det gäller rättsväsendets insatser mot hatbrott finns brister i hela rättskedjan, från det brottsförebyggande arbetet, via polisen, till domstolarna. Straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken har inte fått tillräckligt genomslag. Av allt att döma beror det inte på brister i själva lagen, utan på att rättsväsendets samtliga instanser inte utnyttjar de möjligheter som lagstiftningen ger. Det finns också brister tidigare i rättskedjan, exempelvis att end-

ast 8 % av anmälda hatbrott leder till åtal, trots att dessa brott är prioriterade brottstyper, samt att det bara i vart femte närpolisområde finns kontakter mellan närpolisen och lokala invandrarföreningar, föreningar för homosexuella och andra grupper som är utsatta för hatbrott.

Regeringen har inte reagerat tillräckligt kraftfullt inför hatbrottsligheten utan förefaller i första hand hoppas på de långsiktiga effekterna av påbörjade utbildningsinsatser inom rättsväsendets myndigheter. Vi anser att dessa utbildningsinsatser dels måste intensifieras, dels kompletteras med andra åtgärder, såsom en översyn av rutinerna vid brottsanmälning, kodning av hatbrott i polisens datoriserade anmälningssystem, förbättrad statistik över åtal och domar där straffskärpningsbestämmelsen varit aktuell samt inte minst ökade kontakter mellan polisen och frivilligorganisationer. Ett rimligt mål är att det inom fyra år bör finnas sådana etablerade kontakter i alla närpolisområden i hela landet.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose vad vi här anför.

16. Rasistiska och nazistiska brott (punkt 14)

av Ragnwi Marcelind (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ju366 yrkande 4 och avslår motion 2002/03:Ub494 yrkande 4.

Ställningstagande

Nynazister och rasister försöker etablera sig runt om i landet. Deras arbetssätt är ibland raffinerat, och de använder inte alltid synliga eller tydliga symboler. På många orter vet inte människorna hur de skall möta detta nya hot.

En av de viktigaste förebyggande insatserna mot all intolerans är att förmedla kunskap om bl.a. olika ideologier och medvetandegöra hur olika icke-demokratiska organisationer arbetar. Jag anser att skolan har en av nyckelrollerna i arbetet mot främlingsfientlighet och rasism bland unga.

Det är vidare viktigt att samhället använder sig av bra modeller som får ungdomar att frivilligt lämna dessa, många gånger sektliknande, organisationer och som erbjuder stödfunktioner för brottsoffer och vittnen. En sådan modell har utvecklats av Brottsförebyggande Centrum i Värmland. Det är viktigt att kunskap om denna modell sprids till övriga delar av landet.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose vad jag här anför.

17. Polisens evenemangskostnader (punkt 15)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 17. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ju364 yrkande 8 och 2002/03:Kr266 yrkande 15 samt bifaller delvis motion 2002/03:Ju367.

Ställningstagande

Underhållningsidrotten och vissa rent kommersiella evenemang har antagit sådana proportioner att den ofta kräver stora insatser i fråga om ordningshållning. Samtidigt har idrottsklubbarnas verksamhet i allt större utsträckning kommit att bedrivas på kommersiella grunder. Mot den bakgrunden anser vi att det finns starka skäl som talar för att klubbarna vid vissa tillfällen bör kunna åläggas att betala för polisens insatser för ordningshållning. Det nuvarande undantaget för ideella föreningar bör alltså mjukas upp. En förändrad reglering på området bör ta hänsyn till att alla idrottsklubbar inte driver sin verksamhet på samma villkor. Här tänker vi på de skillnader som finns mellan de stora klubbarna i de större städerna och mindre klubbar ute i landsorten. Skillnad kan också behöva göras mellan olika aktiviteter som en viss klubb bedriver.

Regeringen bör ges i uppdrag att utreda frågan i den av oss förordade riktningen och återkomma till riksdagen med ett lagförslag.

18. Beslag av substanser som används som narkotika (punkt 19)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 18. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:So299 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi möts av olika rapporter som tyder på att narkotikaanvändningen ökar i Sverige. Allt fler ungdomar kommer i kontakt med och prövar olika sorters droger.

Det är viktigt att samhället snabbt kan ingripa mot nya narkotiska preparat för att minska missbruket och därmed risken för allvarliga skador hos använ-

darna. Den lagstiftning som finns har visat sig mindre effektiv. Den behöver ses över i syfte att öka möjligheterna till beslag.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder i enlighet med vad vi här anför.

19. Kostnader vid identitetsbyte (punkt 25)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 19. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ju363 yrkande 22.

Ställningstagande

Det är angeläget att de personer som utan egen förskyllan tvingats byta identitet snarast ges möjlighet att erhålla skäligen ersättning för de kostnader som identitetsbytet medfört.

Vi anser vidare att sådana beslutade ersättningar inte skall belasta polisens ordinarie anslag.

Det får ankomma på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med förslag i enlighet med vad vi här anför.

Särskilda yttranden

1. Polisens utbildning, utrustning och taktik m.m. (punkt 1)

av Alice Åström (v).

Under de gångna åren har polisen decentraliserats. Beslutanderätt och ekonomiskt ansvar finns numera hos de respektive länspolismyndigheterna. Detta är i stora stycken positivt. Det finns dock nackdelar. En av dessa är inköpsfunktionen. Alla poliser borde ha tillgång till samma utrustning. Det är enligt min uppfattning otillfredsställande att enskilda polismyndigheter kan köpa in bl.a. datorutrustning som inte fungerar för kommunikation med andra polisdistrikt samt att inte alla poliser har tillgång till samma typ av skyddsutrustning.

Mot bakgrund av bl.a. detta är det arbete som bedrivs inom Rikspolisstyrelsen med projektet En nationell polis intressant. Det syftar till att uppnå ett mer enat synsätt i olika frågor inom polisen och ett utökat regionalt samarbete. Polisens resurser skall betraktas som gemensamma för hela polisorganisationen. Arbetsuppgifterna skall utföras där det är mest lämpligt, vilket kan medföra en ökad decentralisering i det operativa polisarbetet. Vissa arbetsuppgifter kräver, å andra sidan, sådana specialistkunskaper att de inte kan utföras i samtliga 21 polismyndigheter utan kanske bara på 1 eller några få myndigheter. Med en sådan helhetssyn följer också bl.a. mer rationella inköpsrutiner för hela polisorganisationen.

2. Polisens tillgänglighet (punkt 8)

av Johan Linander (c).

Medborgarna skall känna att de har tillgång till polis oavsett var de bor och när på dygnet behov uppstår av polisens service. Dagens verklighet överensstämmer inte med detta rimliga krav.

Vid en undersökning under juni månad 2001 av den polisiära närvaron utanför de större tätorterna var resultatet nedslående; 24 polisstationer var stängda. Polisen måste arbeta på de tider de bäst behövs, vilket innebär att ett tillräckligt antal poliser måste finnas för att kunna fullgöra sina uppgifter oavsett var och när behov av polisens insatser uppstår. Polisen måste tillföras tillräckliga resurser för att kunna möta de behov som finns.

3. Avskrivningar av anmälda brott (punkt 21)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Hillevi Engström (m).

Att ett anmält brott i statistiken redovisas som uppkärvat innebär inte med automatik att någon fällts till ansvar för detta. Olika avskrivningsbeslut som

polis eller åklagare fattar medför sålunda att de berörda gärningarna i statistiken redovisas som uppklarade, trots att ingen dömts för brott.

Ärenden avskrivs för att hålla nere balanserna, även när det finns misstänkta gärningsmän. Att brott inte klaras upp urholkar allmänhetens förtroende för rättsväsendet. Det förvärrar också ofta brottsoffrets trauma.

Riksdagens revisorers kommande rapport bör noga analyseras och följas upp. Den brottsutredande verksamheten måste förbättras och effektiviseras för att lagföringen skall öka.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från den allmänna motionstiden år 2002

2002/03:Ju205 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådana lagändringar som innebär att användandet av ”rånarluvor” och motsvarande maskeringar i demonstrationståg förbjuds i enlighet med vad som anförs i motionen.

2002/03:Ju206 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjligheterna till godtagbar förvaring skall avgöra tillstånd för innehav av äldre jaktvapen.

2002/03:Ju207 av Nils Fredrik Aurelius (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om större möjligheter för polisen att införa uppgifter i DNA-registret (personregistret).

2002/03:Ju211 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka polisens befogenheter vid kravaller.

2002/03:Ju212 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådana lagändringar som möjliggör för polisen att under särskilda omständigheter kvarhålla vittnen i upp till tolv timmar i enlighet med vad som anförs i motionen.

2002/03:Ju214 av Sten Tolgfors (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändring av polisens utbildning, behovet av övning inför konkreta uppgifter, behovet av skyddsutrustning och utveckling av taktik, mot bakgrund av händelserna i Göteborg.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av internationellt underrätts-samarbete.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som ger polisen möjlighet att i samband med demonstrationstillstånd meddela att maskering inte tillåts.

2002/03:Ju215 av Sofia Larsen och Claes Västerteg (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera en utredning kring polisens arbetsuppgifter.

2002/03:Ju217 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av speciella ekonomiska garantier till berörda polismyndigheter för genomförandet av regeringsbeslutade arrangemang.

2002/03:Ju218 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att lägga fast riktlinjer för en fortsatt och utvidgad myndighetssamverkan när det gäller gränskontroll.

2002/03:Ju219 av Birgitta Carlsson och Viviann Gerdin (c):

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som förbjuder ansiktsmasker vid demonstrationer.

2002/03:Ju220 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens rätt att provocera och filma misstänkta brottslingar.

2002/03:Ju236 av Bo Lundgren m.fl. (m):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förstärka polisens åtgärder mot den internationellt organiserade brottsligheten.

2002/03:Ju237 av Jan Ertsborn (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbud mot att bära mask för ansiktet vid demonstration skall kunna påbjudas, om polisen vid tillståndsgivningen så finner lämpligt.

2002/03:Ju239 av Bertil Kjellberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förslag till ändring i vapenlagen och vapenförordningen så att det blir möjligt att inneha salongsgevär för jaktändamål.

2002/03:Ju241 av Majléne Westerlund Panke (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att införa ett system med registrering av alla skjutvapen som förs in i eller ut ur Sverige.

2002/03:Ju242 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (m):

Riksdagen beslutar en lagändring av innebörd att ljuddämpare som reducerar den farliga knallen på klass 1-vapen till 125 decibel skall betraktas som vapentillbehör och undantas från licenstväng.

2002/03:Ju245 av Lena Ek och Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager som sin mening vad i motionen anføres om vikten av en parlamentarisk utredning med uppgift att föreslå avvägningar mellan polisens roll och mötesfriheten.

2002/03:Ju249 av Johan Linander m.fl. (c):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att gränslös brottslighet kräver gränsöverskridande lösningar.

2002/03:Ju258 av Johan Linander m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om nödvändigheten att polisen finns tillgänglig dygnet runt.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en översyn av polisstyrelserna för att stärka det demokratiska inflytandet.
13. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med syfte att undersöka om vissa av polisens arbetsuppgifter av mer administrativ karaktär kan flyttas över till andra myndigheter.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att stärka polisens verksamhet genom bl.a. ny kommunikationsutrustning och ett fungerande datasystem.

2002/03:Ju261 av Cecilia Magnusson och Anita Sidén (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen vid anordnande av internationella möten i framtiden skall garantera hela kostnaden för säkerhetsarrangemang kring sådana möten.

2002/03:Ju269 av Rossana Valeria D. m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regler för handledning för poliser skall införas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att enhetliga regler för skyddsutrustning och träning i vapenhantering skall införas för polisen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att fortbildningen inom polismyndigheterna skall innehålla moment av etik, moral och mental träning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att frågan om att införa en central inköpsfunktion för polisen skall utredas.

2002/03:Ju270 av Alice Åström m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en översyn av 13 § polislagen snarast bör genomföras.

2002/03:Ju283 av Rossana Valeria D. m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att direktiven till polisens personalansvarsnämnd skall förstärkas i enlighet med det i motionen anförda.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla brott som begås av en polis skall bli föremål för personalansvarsnämndens granskning.

2002/03:Ju291 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillåta användandet av ljuddämpare på jaktvapen, klass-1-vapen samt hagelvapen vid jakt och övningsskytte.

2002/03:Ju299 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kraftigt berusad person som anträffas på allmän plats.

2002/03:Ju300 av Marina Pettersson och Christina Nenes (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisförhör med berusade personer med anledning av misstanke om brott.

2002/03:Ju325 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagstiftningen på i motionen angivna områden.

2002/03:Ju329 av Beatrice Ask m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Rikspolisstyrelsen i särskild ordning bör se över reglerna för utredning av kvinnomisshandelsbrott.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återkomma med förslag avseende ett nytt radiokommunikationssystem.

2002/03:Ju341 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den omfattande smugglingen måste stoppas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge de enskilda polismyndigheterna i medlemsstaterna möjlighet att utveckla ett europeiskt samarbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en gemensam europeisk straffrätt för vissa grova brott.

2002/03:Ju357 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av anmälningar mot ordningsvakter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs angående en översyn av ordningsvaktens arbetsuppgifter, befogenheter och utbildning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utarbetandet av en strategi över hur arbetsfördelningen skall se ut så att polismän över 55 år inte skall behöva arbeta skift.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upprätta ett samarbete mellan olika länspolismyndigheter för att åtgärda arbetsmiljöproblem inom polisen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgång för polisen till arbetsmiljöhandledning och professionell hjälp för att rehabilitera och förebygga stressrelaterade arbetsskador.
10. Riksdagen begär att regeringen omgående låter utvärdera det nya styrsystemet inom polisen samt ser över länspolisstyrelsernas reella möjligheter att genomföra verksamhetsplanen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare riktlinjer för hantering av upplopp, demonstrationer och störningar i den allmänna ordningen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgång till alternativa vapen för polisen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla polisbilar skall vara utrustade med videokamera.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten omgående skall ta ett helhetsansvar för införandet av ett nationellt system för radiokommunikation baserat på Tetrastandard.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om analys och utvärdering av de senaste årens ökade antal avskrivningar inom polisen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nationella händelser liknande EU-toppmötet inte får belasta en enskild polismyndighet utan skall finansieras med öronmärkta pengar av staten.

2002/03:Ju363 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skäligen ekonomisk ersättning utbetalas till den som fått ny identitet och ådragit sig omkostnader i samband med identitetsbytet.

2002/03:Ju364 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en radikal utrensning av icke-polisiära arbetsuppgifter inom polisverksamheten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en omläggning av polisarbetet mot nolltolerans mot brott.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av ordningslagen så att också ideella föreningar, exempelvis fotbollsklubbar, kan åläggas betala del av polismyndighetens kostnader vid anordnandet av offentlig tillställning i vinstsyfte i enlighet med vad som i motionen anförs.

2002/03:Ju366 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att motverka uppbyggandet av rasistiska och nazistiska organisationer.

2002/03:Ju367 av Göte Wahlström och Thomas Strand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av ansvarsfördelningen vid större publika arrangemang.

2002/03:Ju375 av Carl-Axel Roslund (m):

Riksdagen tillkännager som sin mening vad i motionen anförs om bettleri.

2002/03:Ju379 av Göran Lindblad och Ulf Sjösten (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre statistikuppföljning hos polisen när det gäller försvunna personer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användandet av blodhundar vid eftersökning av försvunna personer.

2002/03:Ju380 av Mikael Oscarsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användning av arbetsmetoden nolltolerans i Sverige vars grundtanke skall vara kamp mot vardagsbrottslighet och ökad trygghet för medborgarna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs att San Diego-modellen med ett stort antal frivilliga som organiserat samarbetar med polisen bör prövas i en större svensk stad, förslagsvis Uppsala, under ett par års tid.

2002/03:Ju389 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att föreningar skall kunna få upplysningar om personer som dömts för sexuella övergrepp på barn eller som dömts för innehav, framställning eller spridning av barnpornografi.

2002/03:Fö259 av Gunnar Hökmark m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gemensamma operativa och taktiska anvisningar för polisinsatser.

2002/03:So299 av Birgitta Carlsson och Birgitta Sellén (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta polisen beslagta och förstöra kemiska substanser som använts som narkotika.

2002/03:Kr266 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undantaget för ideella föreningar skall mjukas upp vad gäller betalning av polisens insatser för bevarande av ordning inom idrottsanläggningar.

2002/03:Ub494 av Gustav Fridolin (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om prioritering på rasistiska brott för Säkerhetspolisen.